

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., smrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 9.

V GORICI, ČETRTEK 23. MAJA 1929.

LETO I.

Tedenski koledar.

Petek 24. maja: K v a t r e. Marija Devica, pomoč kristjanov. — 25. sobota: K v a t r e. Urban I., papež; Zofija B. — 26. nedelja: 1. pobink. Presv. Trojica, Filip (Zdenko) Neri. — 27. ponedeljek: Beda Čast., cerkv. učenik. — 28. torek: Avguštin, škof. — 29. sreda: Marija Magdalena Pazzi. — 30. četrtek: Presveto Rešnje telo.

Novice.

Kraljevska dvojica na Rodu.

Po svetovni vojni je pripadlo Italiji »dvanajst otokov« (Dodekanesos) v Egejskem morju. Za binkošne praznike je obiskala to otočje prvič kraljevska dvojica. V četrtek sta kralj in kraljica zapustila Rim in sta se odpeljala v Tarent, kjer sta se vkrcala na kraljevsko jahto »Savoia«, ki ju je v spremstvu bojnih ladij pripeljala na Rod, ki tvori središče otočja. Povsod sta bila slovesno sprejeta.

Mussolinijev govor

o sporazumu med vlado in sv. stolico, katerega smo zadnjič objavili v obširnem izvlečku, bo dala fašistovska stranka tiskati na lastne stroške.

Papež zapusti Vatikan.

Kakor javljajo iz Rima, bo papež Pij XI. zapustil 30. t. m. Vatikan, da se vdeleži procesije sv. Rešnjega telesa. Po 58. letih bo poglavar Cerkve ta dan prvič šel iz vatikanskega obzidja. S tem je njegovega »ujetništva« konec.

Jugoslovanski romarji.

Pretekli torek je šlo v Rim 1000 romarjev iz Jugoslavije z zagrebškim nadškofom in še z osmerimi drugimi hrvaškimi škofi.

V soboto je Pij XI. sprejel jugoslovanske škofo, katere je vodil zagrebški nadškof dr. Bauer. Papežev govor je prevedel iz italijanščine v srbohrvaščino šibeniški škof Mileta.

Smrt.

17. maja so v Ljubljani pokopali mladega, a že precej uveljavljenega vzgojeslovca dr. Frana Čibeja. Rajni je bil Goričan. S svojimi spisi si je pridobil ime. Smrt ga je pobrala v dveh dneh, ker se mu je vsled neznanne rane vnela možganska mrena. Mir njegovi duši!

Goriška porota.

Po Angeli Bizjak, o katere oprostitvi smo zadnjič kratko poročali, je prišel pred goriške porotnike 35-letni Karel Perdec iz Sela na Krasu. Obtožen je bil dveh roparskih napadov. Porotniki so potrdili njegovo krivdo

pri enem ropu in Perdec je bil obsojen na 8 let težke ječe.

Zadnji četrtek proti poldnevju je bila ta obravnava zaključena in pričela se je za več dni določena razprava proti Gašperju Misleju, njegovi ženi Mariji, roj. Premrou in tašči Frančiški, roj. Nabergoj iz Lozic pri Št. Vidu na Vipavskem. Gašper Mislej je obtožen, da je 3. dec. 1927. svojega tasta Ivana Premroua po premišljenem načrtu ubil s sekiro. Ženski sta obtoženi sokrivde. Ker je bilo zaslišanih večje število prič, se je razprava zavlekla do torka opoldne. Mislej je bil obsojen na 8 let ječe, ženski sta bili oproščeni.

»Črne maske«.

Naš goriški rojak Marij Kogoj je zložil veliko glasbeno delo, opero z naslovom »Črne maske«, ki so jo vpriporili ta mesec v ljubljanskem opernem gledališču. Glasbena kritika trdi, da je to najboljša slovenska opera, prva, s katero se Slovenci lahko postavijo pred svetom. Kogoj želimo mnogo uspeha!

Letošnja sv. birma.

Na binkoštno nedeljo in v ponedeljek je goriški nadškof birmal v Gorici okoli 1000 fantov in deklic. Med birmanci je imel eden velike »mušfate«.

V oglejski grobnici.

Pretekli teden je videmski nadškof v pričo notarjev dal odpreti grobnico patriarha Bertranda, ki je umrl v duhu blaženosti. Koža na truplu je še prav dobro ohranjena. Prav tako tudi dragoceni patriarhov ornat z dragocenim biserom na prsih, v katerega so vdelani ostanki sv. Elizabete, ogrske kraljice. Devetdesetletnega patriarha Bertranda je dal umoriti goriški grof Engelbert I. 1350., ker sta si bila huda politična nasprotnika.

Dosti poklicanih...

Za 615 poslanskih mest na Angleškem se tepe 1718 kandidatov. Med temi je 72 žensk.

»Grof Zeppelin«.

Tako se imenuje znani nemški zrakoplov, ki je lansko leto napravil zgodovinski polet v Združene države in nazaj. Letos je podvzel »Grof Zeppelin« že par daljših zletov. Najdaljši je bil polet preko Francije in Sredozemskega morja v severno Afriko in sv. deželo, katerega je dovršil pred par tedni. Koncem tekočega meseca je imel »Grof Zeppelin« namen obiskati London, kakor smo kratko poročali. Medtem je pa dr. Eckener, priznani vodja znamenitega zrakoplova, spremenil svoj načrt; odločil se je, da obišče drugi Ameriko. V četrtek 14. t. m. je »Grof Zeppelin« odplul iz svoje lope v Fridrichshafenu ob Bodenskem jezeru ter je hotel preko Francije, Španije in Atlantskega oceana doseči Severno Ameriko. Sreča mu pa ni bila mila. Ko je po prilično dvanajsturni vožnji plul nad obalo južne Španije, sta nepričakovano odpovedala dva motorja. Radi tega se je vodstvo zrakoplova odločilo za povratek. Toda tudi ta pot se ni posrečila. Ko je priplul »Grof Zeppelin« nazaj na francosko obalo, je zašel v močne nasprotne vetrove, opešali so še ostali motorji in položaj velike zračne ladje je postal skrajno opasen. V tej sili je zaprosil dr. Eckener za dovoljenje, da sme pristati na francoskih tleh. Francoska vlada je to takoj dovolila in pomagala z vsemi sredstvi, tudi z vojaštvom, da je nemški zrakoplov lahko pristal in našel varno zavetišče v vojaškem letališču v bližini pomorskega mesta Toulon. Tam se vrši sedaj z mrzlično naglico zamenjava pokvarjenih motorjev. Po poročilih listov bo »Grof Zeppelin«, ko bodo njegovi stroji zopet v redu, krenil na novo proti Ameriki.

skem jezeru ter je hotel preko Francije, Španije in Atlantskega oceana doseči Severno Ameriko. Sreča mu pa ni bila mila. Ko je po prilično dvanajsturni vožnji plul nad obalo južne Španije, sta nepričakovano odpovedala dva motorja. Radi tega se je vodstvo zrakoplova odločilo za povratek. Toda tudi ta pot se ni posrečila. Ko je priplul »Grof Zeppelin« nazaj na francosko obalo, je zašel v močne nasprotne vetrove, opešali so še ostali motorji in položaj velike zračne ladje je postal skrajno opasen. V tej sili je zaprosil dr. Eckener za dovoljenje, da sme pristati na francoskih tleh. Francoska vlada je to takoj dovolila in pomagala z vsemi sredstvi, tudi z vojaštvom, da je nemški zrakoplov lahko pristal in našel varno zavetišče v vojaškem letališču v bližini pomorskega mesta Toulon. Tam se vrši sedaj z mrzlično naglico zamenjava pokvarjenih motorjev. Po poročilih listov bo »Grof Zeppelin«, ko bodo njegovi stroji zopet v redu, krenil na novo proti Ameriki.

Suhi in mokri.

V Mehiki namerava predsednik Portes Gill prepovedati vse alkoholne pijače razen piva in vina. Švicarji, ki so preteklo nedeljo imeli ljudsko glasovanje (referendum) za ali proti alkoholu, so bili za. Le pokrajina Basel je hotela prepoved alkoholnih pijač.

Pribičević interniran.

Svetozar Pribičević, zaveznik pokojnega Radića in vodja bivše Samostojne demokratske stranke, se je preselil pred dnevi iz Zagreba v Belgrad. Policijski ravnatelj ga je radi protipostavnega političnega delovanja pozval, naj zapusti mesto in mu določi bivanje kraj Brus pri Kruševcu. Pribičević se je odpeljal s hčerko in nekim prijateljem v avtomobilu v določeno mu mesto.

Novi občinski načelniki.

Za občinske načelnike so imenovani: v Čepovanu dr. Gregor Cimino; Cavalo, v Dornbergu Adolf Francio; lini, v Kojskem Karel Baiardi, v Rihsenberku Peter Continella, v Idriji Valdemar Porteli.

Kraljic lepote ne bo več.

V poslednjih letih se je razpasla navada, da so na različnih prireditvah organizirali tekmo med ženskami in proglasili najlepšo za kraljico lepote. Notranje ministrstvo je poslalo sedaj prefektom okrožnico, s katero se te tekme prepovedujejo, češ, da se z njimi daje potuha ženski ošabnosti in nečimernosti.

Stanovanjska politika.

Lansko leto so zgradili v Pragi 48 tisoč in 730 novih stanovanj.

Srečni Luksemburg!

V majhni državi Luksemburg je sklenila poslanska zbornica zakon, po katerem bo polovica prebivalstva prosta vseh neposrednih (zemljiških in dohodninskih) davkov. To je skoro edina država v Evropi.

Hud porod.

V vlaku med Ljubljano in Zidanim mostom je neka kmetica vsled goste gneče morala stati. Naenkrat so jo popadle slabosti in na svet je prišel novorojenček.

V Trapani na Siciliji pa je neka žena rodila četvorčke: tri deklice in enega fantka.

Kmet je steber.

Bivši češki ministrski predsednik Švehla, ki je predsednik češke agrarne (kmečke) stranke, boleha že delj časa. Ker se zadnje skupščine svoje stranke ni mogel osebno vdeležiti, jo je pozdravil s pismeno poslanico. V tej poslanici poudarja ugledni češki voditelj, da je kmečki stan steber države. S svojo mirnostjo, marljivostjo, preudarnostjo in globoko vernostjo drži kmet kvišku druge stanove, zlasti živčno razbolelega in lahkomiselnega meščana. Od kmečkega stanu živi in dobiva moči država, zato pritiče kmetu tudi odločilna beseda v državnem življenju.

Usoda španskih izseljencev.

V južni Franciji živi par tisoč izseljencev iz Španije. Pred kratkim jih je obiskal španski primas kardinal Segura. Vrnivši se domov je kardinal pisal kralju Alfonzu pismo, kjer slika strašni položaj španskih izseljencev. »Giornale d'Italia« prinaša odlomke iz kardinalovega pisma: »ne le da se opušča sleherna misel na Boga in domovino, marveč tudi ves pouk v šolah se vrši le v francoskem jeziku.« »Ravnotako žalostno in odbijajoče je dejstvo, da skušajo v velikih in majhnih izseljeniških središčih španske delavce na vse načine pofrancoziti.«

Tržaška pošta.

V Trst pride dnevno okrog 90 tisoč raznovrstnih poštnih pošiljk, 20 tisoč teh pošiljk požrejo poštni predali in jih odnesejo stranke same. Drugih 20 tisoč gre naravnost v trgovine in velika podjetja. Ostalih 50 tisoč pošiljk morajo raznesti pismonoše, katerih je 140; na vsakega odpade tedaj približno 300 pošiljk. Ako pomislimo, da mora ubogi mož raznositi teh 300 enot po večinoma več nadstropnih hišah, potem ga za njegovo delo ne moremo zavidati. Zato je poštno ravnateljstvo uvedlo poštno predale, ki so v hišnih vežah. V te predale odda pismonoša vso navadno pošto za vse stranke v hiši, priporočena in vrednostna pisma se pa še nadalje izročajo osebno. Iz Trsta odide na dan 40.000 poštnih pošiljk, tedaj več ko polovica manj, kot jih pride. Očividno Tržičani ne pišejo radi.

Kako je bilo njega dni.

V starih bukvah sem bral, da so l. 1895. v tržaški občini pridelali 14 tisoč hl vina. »Pridelek je bil torej majhen, ali kapljica je bila dovoljna.

Mošt so prodajali po 20—25. goldinarjev, boljše blago tudi po 28 gld. hl. Pred užitninsko črto so pobirali doklado po 10.60 gld. na vsak hl.« Ko prški refošk je bil tisto leto po 18 do 30 gld. Literček »ta boljšega« je stal torej 3 črne krajcarje.

Grem pa k dohtarju!

Ne k zdravniku, pač pa k jezičnemu dohtarju, to je k odvetniku gredo naši ljudje prav radi za vsak prazen nič.

Nedavno sta začela dva kmetovalca z Banjške planote pravdo radi 25 lir, reci in piši lir pet in dvajset. Prišla sta v Gorico, izbrala si vsak svojega odvetnika, in ko je bilo pravde konec, je bilo stroškov nekaj nad 1000 lir. Zgubljeni čas in jeza nista všteta v stroških.

In koliko je širom dežele takih pravnih prazen nič! Takim pravdarjem bi bilo potrebno odmeriti 25 na zadnjo plat.

Nemški socialni demokrati

imajo 937.381 članov. V socialno demokratskih strokovnih organizacijah pa je včlanjenih preko 4 milijone udov. Stranka ima 196 časnikov in 13 časopisov, 107 tiskaren in 200 knjigaren.

Šestletni napredek.

Iz poročila šolskega odseka poslanske zbornice je razvidno, da je leta 1921. bilo v Italiji 31 od sto nepismenih ljudi. Leta 1927. pa je bilo od sto italijanskih državljanov le še 26 takih, ki ne znajo ne pisati in ne čitati.

Čista usta.

Minister prosvete je razposlal vsem šolskim skrbnikom okrožnico, kjer poziva učitelje, naj navajajo otroke k čistosti telesa ter naj jih poučijo, da mora imeti vsak človek predvsem čista usta in čedno zobovje, ako hoče ohraniti zdravje. Učitelji naj v ljudskih šolah kar sami nadzorujejo v tem pogledu otroke.

Vročekrvna Marijana.

Te dni je v Bruneku na Južnem Tirolskem stala pred sodnijo neka Marijana Heiss, bivša ljudskošolska učiteljica, ker je naščuvala večje število učencev in učenek, da so priredili proti domači italijanski učiteljici Katerini Canta sovražno demonstracijo, jo obmetavali s kamenjem, suvali in brkali ter jo tako na več mestih telesa ranili.

Sodnik je vročekrvno Marijano Heiss obsodil na tri mesece in 7 dni zapora. Ostali obtoženci (dva fanta in tri učenke) so bili obsojeni na 10 dni ječe, a radi njih nežne starosti le po gojno.

Medved v goriški okolici.

Če bi bili še v aprilu, bi naši braveci gotovo mislili, da jih hočemo potegniti. Medved v goriški okolici se sliši tako pravljичno, da je res težko verjeti. Videli smo rujavca, seveda mrtvega, na lastne oči. Zverina, ki je sicer še bolj mladič, meri okrog 1.50 m in je okrog 70 cm visoka. Zasačili so jo v malem gozdu nad Sv. Lovrencem pri Moši v bližini Krmina. Nekega dne v minulem tednu je šel gozdni čuvaj go-

riškega trgovca V. Bombiga, ki ima tam svoj lov, v ranem jutru v omejeni gozdu. V hipu, kakor bi ga zemlja rodila, je stal pred njim kosmatinec. Mož se je seveda preplašil do mozga in jo je trepetajoč odkuril. Ko je prišel do svojih prijateljev in jim je ves zbežan pripovedoval o srečanju, mu niso hoteli verjeti; nekateri so se že sumljivo spogledovali, češ: revež, zmešalo se mu je. Končno se mu je vendarle posrečilo, da jih je prepričal o resničnosti svojega doživljanja. Posledica je bila, da je g. Bombig povabil več gospodov na lov na medveda. Sedmorica lovcev, med njimi g. Riko Terpin iz Solkana, se je odpravila na zasledovanje izrednega gosta naših gozdov. Gospod Riko Terpin ga je prvi srečal. Kosmatinec ga je stoje in nič kaj prijazno godrnjaje povabil v svoj objem, g. Terpin ga je pa z dobro pomerjeno kroglo podrl na tla. Medveda so potem prepeljali v Gorico, kjer je bil izstavljen občinstvu na ogled. Ohranili ga bodo za goriški muzej.

Obtok denarja.

30. aprila je bilo v Italiji 16.274 milijonov bankovcev v prometu, to se pravi 122 milijonov manj ko 31. marca.

Koliko stane poslanska zbornica?

Italijanski parlament stane državo 13 milijonov 830 tisoč lir na leto. Ker se je število poslancev zmanjšalo od 535 na 400, so se stroški znižali za en milijon. Predsedniku parlamenta se je plača zvišala na letnih 125.000 lir, tako da bo prejemal nekaj več ko 10 tisoč lir na mesec.

Ne kupujte inozemskih srečk!

Večkrat se klatijo širom dežele različni agenti, ki ponujajo v nakup najraznovrstnejše srečke (lose), predvsem avstrijske, turške itd.

Prodajanje srečk po nepoklicnih osebah je prepovedano in to so morali občutiti tudi mnogi, ki so bili dne 30. aprila t. l. obsojeni od goriškega tribunala na kazni od 350 do 5000 lir globe in en mesec zapora.

Žrebanje nagrad.

Goriški župan sporoča, da bodo po žrebu nagrajeni tisti družinski očetje iz Gorice, ki so imeli po l. 1913. 5 ali več otrok, ki so še živi. Družinski očetje, ki se menijo žrebanja vdeležiti, naj gredo 31. maja okoli poldne na anagrafski urad.

Poraba sladkorja v Italiji.

Povprečno porabi vsak italij. državljan letno 8 kg sladkorja, kar predstavlja komaj petino sladkorja, katerega porabi Anglež.

Računajoč italijansko prebivalstvo na 42 milijonov ljudi, porabi cela država 3.360.000 kvintalov sladkorja. Ker je znašal lanski pridelek sladkorja okoli 3.400.000 kvintalov, je s to količino popolnoma krita italijanska potreba po sladkorju in zato ga letos ne bo treba uvažati.

Podarimo Vam zlat prstan

z lepim kamnom, ako zberete 200 listkov, ki jih prilagamo vsem $\frac{1}{4}$ kg težkim paketom jajčnih testenin PEKA TETE. Zahtevajte pri trgovcih take testenine.

Kako je s politiko.

Te dni so se vršile v Romuniji velike slovesnosti. Praznovala se je desetletnica ustanovitve veliko-romunske države. Slovensko časopisje v Italiji se ni nikdar mnogo bavilo z romunskimi razmerami. Ker je Romunija največja in najbogatejša država na Balkanu, ki šteje 18 milijonov ljudi, bi ji trebalo posvečati več pozornosti. Zato hočemo čitateljem »Novega lista« popisati nekoliko pomen te države. Romuni so izrazito kmečki narod. Približno 80 od sto prebivalstva se bavi s poljedelstvom. Do agrarne reforme je bila zemlja po večini v rokah podeželskih bogatašev, tako zvanih bojarjev, dočim so kmetje živeli v največji revščini. Delitev zemlje med batarje in male kmete se je pričela takoj po vojni. Pod agrarno reformo je prišlo več milijonov hektarjev njiv in gozdov. Romunija izvaž v inozemstvo velike množine pšenice, koruze, kož in živine.

Največja bodočnost Romunije pa je njeno bogastvo v podzemeljskih zakladih, ki so po veliki večini še neizrabljeni. Danes je razvita samo industrija nafte ali petroleja. Za bogate petrolejske vrelce se zelo zanimajo inozemski kapitalisti. Toda v romunski zemlji leže še druge bogate rude: zlato, srebro in baker.

Nobena država se ni tako okoristila ob svetovni vojni ko Romunija. Najprej se je polastila Besarabije, ki je dotedaj spadala k Rusiji in radi katere je še danes v sporu s sovjetsko vlado. Kmalu za tem se je združila z avstrijsko Bukovino in nato z lepim, gozdovitim Sedmograškim ali Erdeljskim.

Manjšine.

Toda bogato in zaokroženo ozemlje nove romunske države ima eno veliko napako: vsak četrti državljani je ne-romunske narodnosti. Po uradnih seznamih je v Besarabiji 1 milijon 683.000 Romunov in skoro milijon (959.000) drugorodcev, iz večine Rusov. V Bukovini je Romunov 378 tisoč, drugorodcev 433 tisoč. Na Sedmograškem ali Erdeljskem sta 2 milijona 930 tisoč Romunov in 2 milijona 184 tisoč drugorodcev. Od 18 milijonov vsega prebivalstva so v državi 4 milijoni 680 tisoč ljudi druge krvi. Tako govorijo uradne številke. V resnici bo drugorodcev gotovo še nekaj več, tako da tvorijo manjšine nad eno četrtino države. Največja manjšina so Nemci, skoro enako močni so Ogrji in Židje, nekoliko manj je Rusov in Poljakov in v Romuniji živi tudi turška manjšina; Bolgarov je 250.000.

Vprašanje narodnih manjšin je na Romunskem zastran tega zelo važno politično in državno vprašanje. Po romunskih ustavnih zakonih je manjšinam zagotovljena kulturna in jezikovna svoboda in primeren delež v javnem življenju. Kakor piše vseučilišni profesor iz Bukareste gospod Adamescu, je samo na Sedmograškem 648 ljudskih šol z madjarskim učnim

jezikom, 107 šol je nemških in v 73 je učni jezik rusinski in slovaški.

Toda ne le v jezikovnem, temveč tudi v verskem oziru vlada na Romunskem precejšnja raznolikost. Dve tretjini romunskega prebivalstva sti pravoslavne vere, torej od 18 milijonov jih je pravoslavnih 12. Prej je bila romunska pravoslavna cerkev podvržena grškemu patriarhu v Carigradu, po vojni se je pa osamosvojila in ima lastnega narodnega patriarha. Od pravoslavnih Romunov se je leta 1864. združil precejšen del z Rimom in ustanovila se je tedaj romunska grško-katoliška cerkev, ki šteje danes 1 milijon 200.000 vernikov. Ti kristjani priznavajo papeža, sicer je pa notranja organizacija cerkve ostala ista, duhovniki se smejo poročiti, obredni jezik je nelatinski in tako dalje. Razen tega je v Romuniji en milijon in pol rimskih katolikov, to je ljudi latinskega obreda, kot je naš. Izredno mnogo je židov, in sicer 1 milijon 200.000. Sledijo lutrovski protestanti, kalvinisti in mohamedanci.

Kakor manjšinsko tako je tudi versko vprašanje za romunsko državo velike in odločilne važnosti.

Maniu.

Romunija je doživela po vojni zelo burne politične čase. Dve za državo zaslužni stranki: liberalci in konservativci sta se borili za premoč. Stranke novih pokrajin so bile začetkoma v ozadju, dokler ni Narodna kmečka stranka iz Sedmograškega pod vodstvom Maniu začela prodirati v stare pokrajine. Maniu je v poslednjih letih dobil tako moč, da je njegova kmečka stranka postala največja v državi. Jeseni 1928. je Maniu prisilil liberalno vlado, da je odstopila in mu izročila vso oblast nad državo. Od tedaj je Maniu načelnik vlade. Pri volitvah, ki jih je takoj razpisal, je dobil ogromno večino v poslanski zbornici in senatu, tako da je Maniu danes gospodar Romunije.

Posrečilo se mu je najprej, najeti v tujini veliko posojilo, s katerim je ustalil valuto in utrdil državne finance. Kot kmečki voditelj je razvil izrazit kmečki program in zahteval, da mora v državi z 80 odstotki poljedelcev vladati kmet. Zato je Maniu, čim je prišel do oblasti, spremenil državno politiko: odvzel je industriji dotedanje velike državne podpore in odpravil visoke zaščitne carine, ki so za branjevale dovoz cenega tujega blaga ter dražile domače industrijske potreščine. Čim je Maniu meje odprl, so takoj padle cene industrijskim izdelkom, ki jih kmetje potrebujejo. Zato je pa nova vlada dovolila tujim podjetnikom, da prinesejo v deželo kapital in zidajo tovarne.

Ves napor Maniu gre za tem, da oživi poljedelstvo in potegne kmeta iz zadolženosti.

Preureditev uprave.

Druga važna točka kmečkega programa romunske vlade je preureditev vse državne uprave. Maniu je imenoval že jeseni odbor strokovnjakov, ki je svoje delo že skoro dokončal. Kakor mnogokje drugod je tudi v Romuniji vse preveč dragega uradništva, vse se odloča samovoljno iz središča, uradniki so pogostoma podkupljivi. Po novem načrtu se bo v Romuniji število ministrstev zmanjšalo in mnoge zadeve, ki so se odločale v Bukareštu, se prenesejo v pokrajine, kjer bodo oblastva o njih kar na licu mesta končno veljavno sklepala. Razen tega hoče Maniu vpeljati široko ljudsko samoupravo. Prebivalstvo bo volilo z enako, splošno in tajno volilno pravico zastopnike v občinski svete, okrajne in deželne zbore. Ker ljudstvo ni še povsod zrelo, bodo sedeli v teh zastopih tudi od vlade imenovani člani, a imeli bodo samo posvetovalen glas. Občinski, okrajni in deželni zastopi bodo lahko nalagali davke in imeli lasten proračun. Višjim oblastvom bodo polagali račune samo o takih svotah, h katerim so višja oblastva s podporami pripomogla. Tem krajevnim samoupravnim enotam hoče Maniu dati pravico, da volijo uradnike. Poseben zakon skrbi za to, da se smejo voliti samo uradniki s potrebno izobrazbo in strokovno sposobnostjo.

Novotarija, katero je vpeljal Maniu, je tudi ta, da hoče pritegniti v javno življenje tudi ženske, katerim je dal pravico, da volijo in so voljene.

Tak je na kratko notranjepolitični program romunske kmečke vlade.

Zunanja politika Romunije.

Glede zunanje politike je ostalo v glavnem vse pri starem. Zunanja politika je stvar, ki se ne da kar tako spreminiti. Vsaka država mora voditi zunanjo politiko, ki odgovarja njenemu zemljepisnemu položaju in stalnim koristim naroda. Zato je skoro vsaka vlada prisiljena, da prevzame politiko prednikov. Romunija meji na vzhodu na Ruse, na severozapadu na Ogrsko. Ker je prevzela od Ogrrov bogato Sedmograško, mora paziti, da ji ga Madjari ne iztrgajo. V Budimpešti se niso še odpovedali Sedmograški in venomer ponavljajo, da se mora vrniti Ogrrom. Da se to ne zgodi, je stopila Romunija v Malo antanto, kjer skupno z Jugoslovani in Čehoslovaki drže na uzdi madjarsko poželjivost.

Mala antanta je najtrdnjša obramba severozapadne meje nasproti Ogrski in zato se morajo Romuni iz lastne koristi držati Male antante.

Druga šibka stran Romunije je Besarabija, kateri se Rusi nečejo za nobeno ceno odpovedati. Romuni morajo vedno računati, da pride do spopada z Rusi. Za ta slučaj ne morejo pričakovati pomoči od Jugoslovancev in Čehov, ker ta dva slovanska naroda odklanjata odločno vsako sovravnost z Rusijo. Mala antanta ne jamči torej Romunom posesti Besarabije. Romuni morajo za to stvar iskati pomoči drugod. Našli so jo pri

Poljakih, ki so ravno tako kakor Romuni v sporu z Rusijo. Romunsko-poljsko vojaško zavezništvo brani Romunijo na vzhodu, Mala antanta na severo-zapadu. Nasproti velesilam skuša pa Romunija gojiti prijateljstvo, da dobi od njih posojila in da je ne ovirajo pri njeni politiki. To so glavne smernice romunske zunanje politike, katerih se zvesto drži tudi kmečki voditelj Maniu.

Zborovanje Male antante.

Dne 20. maja so se zbrali zunanji ministri Češko, Slovaške, Romunije in Jugoslavije v Belgradu k redni konferenci Male antante. Koj prvi dan je izšla izjava, da so zunanji ministri razpravljali o vprašanju narodnih manjšin ter zavzeli »skupno in enotno stališče, ker bo to vprašanje lahko prišlo v razpravo na prihodnji seji odbora Zveze narodov v Madridu.«

Kakor znano se sestane Zveza narodov prve dni junija na Španskem in ena glavnih točk, o kateri bodo govorili, so narodne manjšine. Kakšno je v tej stvari naziranje Male antante? Kakor poročajo časniki, je Mala antanta nasprotna, da bi Zveza narodov povečala svojo oblast v manjšinskem vprašanju, in sicer iz nastopnih razlogov: novo breme bi vzele nase samo nekatere in ne vse države. Mala antanta bi imela do svojih manjšin večje obveznosti ko sedaj, medtem ko bi države, katerim ni bila v mirovnih pogodbah naložena nobena manjšinska zaščita, delale s svojimi manjšinami še nadalje, kakor se jim zdi, ne da bi smel kdo kaj ugovarjati. Mala antanta je mnenja, da se morajo, če se že uvedejo nove dolžnosti, te naložiti vsem državam brez izjeme.

Mnogo važnejša točka na sestanku Male antante pa je predlog, naj se gospodarski odnosi med zavezniškimi državami utrdijo in razširijo. Gospod Beneš, zunanji minister Češko-Slovaške, je rekel na primer, da je danes lažje telefonirati iz Prage v Washington v Severno Ameriko kakor iz Prage v Belgrad. Zato polagajo Čehi veliko važnost na to, da se pred vsem izpopolnijo prometna sredstva. Ustvariti žele hitre železniške, zrakopovne in brzojavne zveze med Češko-Slovaško, Jugoslavijo in Romunijo. Razen tega se morajo poživiti trgovski stiki in pospešiti sodelovanje na industrijskem in bančnem polju. Ministri treh držav se zavedajo, da je gospodarska korist najtrdnjejši lim, ki veže narode in države in daje stalnost političnim pogodbam. Ako v Belgradu v tej stvari kaj važnega sklenejo, bo mo poročali.

Verski pouk.

Kakor smo že obvestili naše bravce, so v Jugoslaviji od meseca januarja vse stranke razpuščene. V državi, kjer so strankarski boji leta in leta pretresali javno življenje, je nastal mir. Mesto narodne skupščine dela postavljajo od kralja imenovani Vrhovni zakonodajni svet v Beogradu, v katerem sede visokošolski profesorji prava in drugi strokovnjaki iz vseh delov države, med njimi tudi več

Slovencev. Ker se članom Vrhovnega sveta ni treba bati nobenih strankarskih napadov, temveč lahko delajo neodvisno, jim gre seveda delo hitro izpod rok.

Najvažnejši zakon, o katerem sedaj razpravljajo, je zakon o ljudskih, srednjih in visokih solah. V Srbiji ni bilo doslej v navadi, da se je verouk poučeval v solah kot obvezen predmet. Pravoslavni otroci so hodili k verouku v cerkev. To se ni godilo iz sovraštva do vere, ampak se je udomačilo samo po sebi in pravoslavni škofje niso nikoli proti temu stanju protestirali.

V novem zakonu, ki bi moral veljati za vso državo in torej tudi za katolike, so hoteli urediti verouk na ta način, da bi bil krščanski nauk neobvezen predmet, katerega bi duhovniki lahko poučevali po svoji volji in brez vladnega nadzorstva v šolskih prostorih. Proti temu je nastal med katoliki odpor. Katoliški in pravoslavni škofje so se združili in vložili pri vladi skupno spomenico. Posledica je bila, da se je zakon spremenil in se je verouk vpeljal v šole kot obvezen predmet.

Sedaj so hrvatski katoličani naslovili na kralja Aleksandra nov poziv, kjer prosijo, naj se v zakon uvedejo še tale določila: 1. vse cerkve in veroizpovedi v državi smejo ustanavljati lastne verske šole; 2. verouk smejo poučevati samo duhovniki; 3. duhovna oblastva imajo pravico nadzorovati v solah verouk; 4. minister prosvete mora imenovati in premeščati veroučitelje v sporazumu z duhovnimi oblastvi.

Hrvatski katoličani upajo, da se bodo njih želje vpoštevale, ker je šolski zakon še nedokončan in nima še kraljevega podpisa.

Kaj je z Radičevci?

Strank v Jugoslaviji več ni, pač pa so ostali bivši voditelji, njih časopisje, njih prosvetne in gospodarske organizacije. Ko ni več vladne podpore, se vse, kar je bilo nezdravega, podira. Gospodarski list »Jugoslov. Lloyd« piše, da so vse radičevske zadružne organizacije v razsulu. »Glavna zadruga«, v kateri so bile združene vse od radičevcev ustanovljene kmečke

zadruge, je radi slabega gospodarstva tako zavozila, da jo sedaj razpuščajo in likvidirajo.

Radičevci so ustanovili svoječasno tudi banko, ki se imenuje Seljačka zadružna banka. Ta denarni zavod je imel program, da pomaga zadrugam in daje kmetom posojila. Tudi ta gospodarska organizacija, kateri načeluje radičevski prvak Predavec, je zagazila v take težave, da jo morajo samo težki milijoni rešiti propada.

Bivša Radičeva stranka ima tudi zavarovalno zadrugo »Providnost«, za katero jamčijo glavni zadružni zavodi v Hrvatski, Bosni in Dalmaciji. Po poročilih, ki prihajajo iz Zagreba, je prišla tudi ta velika zavarovalnica v hude gospodarske stiske in vsaki čas je pričakovati, da jo upniki poženejo na boben ali najmanj v likvidacijo.

Radičevci so si kupili v Zagrebu lepo palačo, kamor so preložili sedež stranke in nastanili Radičevo družino. Dali so ji ime Seljački dom in stvorili zadrugo, ki je postala lastnica poslopja in zraven spadajočega premoženja. Tudi zadruga Seljački dom si ne more od dolgov nikamor pomagati.

Kmetje se bodo streznili.

Vse štiri gospodarske organizacije: Glavna zadruga, Seljačka zadružna banka, zavarovalnica »Providnost« in Seljački dom so tako tesno vezane ena na drugo, da mora polom ene potegniti s seboj v prepad vse ostale.

Po mnenju gospodarskih strokovnjakov se radičevci iz lastne moči ne morejo več rešiti. Edino vlada bi jih mogla še potegniti iz močvirja. Da se od kmetov odvrne velika nesreča, bo vlada ali kak velik denarni zavod najbrž posegel vmes. Toda pri tej priliki se bodo razmere na Hrvatskem vse kakor temeljito razčistile. Kmetje bodo spoznali, kakšni so bili njih voditelji in komu so deset let slepo sledili. Hrvatski poljedelci se bodo prepričali, da so radičevci bili popolnoma nesposobni, organizirati kmečko gospodarstvo.

Kdor ne zna in ne more v lastni hiši gospodariti, tudi drugih ne more voditi.

Izpred posebnega sodišča v Rimu.

Zadnjič smo obširno poročali o obtožnici in obsodbi prvih sedmih obtožencev v procesu, ki ga je povzročil Bregantov umor. V četrtek dne 16. t. m. se je pred posebnim sodiščem vršila obravnava proti drugi skupini obtožencev, obstoječi iz 8 oseb. Na zatožni klopi so sedeli: Just Bajt, (Podgora); Karel Drasič, (Škropeti pri Buzetu); Peter Fabjan, (Podgora); Valentin in Ivan Kokalj, (Idrija); Albin Marvin in Bruno Spangher, (Gorica); osmi obtoženec Milan Batistič iz Podgore je zbežal.

Kaj je dognala preiskava?

Po ugotovitvi preiskave je Bajt nevaren podgorski komunist, ki je poznal Breganta in se vdeleževal njegovih sestankov. Obtoženci Drasič in brata Kokalj so bili osumljeni, da so naročili Kogejev umor, ker jih je Kogej ovadil, da so zagrizeni komunisti, nakar so bili aretirani. Pozneje pa je ta obtožba odpadla in je ostala samo obtožba radi pripadnosti h komunistični stranki. Petra Fabjana, Marvina in Spangherja označujejo za znane komuniste, ki so bili v zvezi z Bregantom.

Izpovedbe obtožencev in prič.

Vsi obtoženci zanikajo, da bi bili pripadali h komunistični stranki in jo širili. Kot prič zasllišani komisar dr. Midolo, maršal Palumbo in milični častnik Sirk potrjujejo svoje izpovedi glede zločinskega delovanja podgorske komunistične skupine. Priči Stefanelli, politični tajnik v Podgori, in Jori, častnik milice, poročata o propagandnem delu in tajnih sestankih obtožencev.

Govor drž. pravdnika in obsodba.

Državni pravdnik najprvo ugotavlja, da je ta obravnava v tesni zvezi s prejšnjo. Poudarja, da je komunistična skupina v Podgori uživala posebno naklonjenost protiitalijanskih elementov onkraj meje. Potem se bavi državni pravdnik s krivdo posameznikov in zaključuje, da je jasno, da so obtoženci bili člani komunistične stranke v Podgori; zato predlaga, da se kot taki obsodijo. Glede protidržavne agitacije predlaga radi pomanjkanja dokazov oprostitev.

Sodni dvor je sprejel mnenje državnega pravdnika in je obsodil vse obtožence samo radi pripadnosti h komunistični stranki. Odmeril jim je sledeče kazni: Batistič (odsoten) 5 let, Bajt, Drasič, Valentin in Ivan Kokalj, vsak po 4 leta, Fabjan 3 leta, Marvin 3 leta in 4 mesece, Spangher 3 leta, 4 mesece in 12 dni. Po prestani kazni bodo vsi 3 leta pod posebnim nadzorstvom.

Tretja in zaključna obravnava.

V petek 17. t. m. je prišla pred posebno sodišče tretja skupina tako zvanih »slovanskih komunistov« iz naše dežele, ki so po obtožbi zapleteni v Kogejev proces. To so zadnji iz tega velikega procesa, ki ni vzbudil samo doma, ampak v vsej državi živahno pozornost in zanimanje.

Pod to skupino spada 8 obtožencev, in sicer: Perko Ludvik iz Podgore, ki je odsoten, Peric Karel iz Opatjega sela, Pušnar Robert iz Cerovega, Sfiligoj Leopold iz Podsabotina, Kenda Jožef iz Tolmina, Hlede Boštjan in Kova-

čič Lojze iz Števerjana ter Kristjančič Jožef iz Podgore. Poleg teh je pri-tegnjen k tej razpravi tudi Ušaj Teodor iz Kobarida, ki je bil priključen k prvi skupini, a je bil takrat radi težke obolelosti nesposoben, da bi se vdeležil obravnave.

Obtožba in razprava.

Vsi so obtoženi, da so bili včlanjeni v komunistično stranko in da so vršili prevratno propagando. V podrobnostih očita obtožnica nekaterim, da so razširjali agitacijske letake za komunizem, Kovačiču pa, da je bil lastnik nekega rdečega avtomobila, s pomočjo katerega je po deželi širil komunizem. Nekateri izmed obtožencev so bili že predkaznovani radi navadnih zločinov in jih kakor Perkota in Pušnarja slika obtožnica tudi v tem pogledu za nevarne.

Ušaj se priznava za komunista, vendar ni imel z soobtoženci nikakih zvez. Peric, ki je bil zaslšan potom tolmača, zanika obtožbo. Pravi, da je poznal sicer Breganta, a je živel z njim v slabih odnosih. Pušnar pozna obtožence kot sovaščane, vendar ni vršil nikoli komunistične agitacije. Sfiligoj tudi ni bil v nikakih zvezah s komunisti. Komunistične brošure in letaki, ki so jih našli pri hišni preiskavi v njegovi hiši, so bili last brata, ki je zaprt. Kenda, pri katerem so našli letake pozivljajoče na razredni boj, pravi, da je bil član nekega katoliškega slovenskega društva. »Piccolovo« poročilo dostavlja na tem mestu: »Zdi se, da je bilo to društvo »Mojhorjeva družba«, družba, ki ne omejuje svojega delovanja samo na versko polje, temveč ga razteza tudi na politično.« Hlede poudarja, da je leta 1922. izstopil iz komunistične stranke in ni bil pozneje z njo v nikaki zvezi, ker se sploh ni vmešaval več v politiko. Kovačič izjavlja, da ne pozna obtožencev in trdi, da so ga isti namenoma zapletli v obtožbo, ker so poznali njegove fašistovske nazore. Kristjančič se priznava za komunista, toda pravi, da je postal komunist šele

v zaporu. Soobtožencev ne pozna. Priče komisar dr. Midolo, maršal Palumbo in častnik milice Sirk se sklicujejo na že podane izjave. Odvetnik Felici vpraša maršala Palumbo z ozirom na obtoženca Kovačiča, kako je treba razlagati njegove besede, da goji obtoženec »čustva čistega slovenstva« (sentimenti di puro sloveno.)?

Palumbo: »Hočem reči, da je navdušen za svojo deželo, da je nacionalist.«

Odv. Felici: »Tedad ne komunist! Mi z obale Adrije vemo prav dobro, da so Slovenci vedno nacionalisti in skoro nikoli v pravem smislu komunisti.«

Palumbo: »Na vsak način so protiitalijanski!«

Obsodba.

Po zaslišanju še nekaterih prič, po govoru državnega pravdnika, ki je opustil obtožbo radi komunistične propagande in je vzdržal samo obtožbo radi pripadnosti h komunistični stranki, in po obrambi odvetnikov, se je umaknil sodni dvor na posvetovanje. Po posvetovanju je razglasil sledečo razsodbo: Ker so bili člani komunistične stranke, se obsodijo: Ušaj in Perko vsak na 5 let, Peric, Pušnar in Kristjančič vsak na 4 leta, Sfiligoj in Kenda vsak na 3 leta 4 mesece, Hlede in Kovačič sta oproščena, ker nista bila njena člana.

S tem je bila razprava zaključena in končan veliki proces, ki ga je povzročil umor Kogeja. Od 23 obtožencev jih je bilo 21 obsojenih in samo 2 oproščena.

Tudi to poročilo kakor zadnje smo posneli po italijanskih listih, ker nam ni mogoče imeti v Rimu lastnega poročevalca.

Papežev govor.

V torek 14. maja je sv. oče sprejel dijake iz zavoda Mondragone, ki so mu prišli čestitat k petdesetletnici mašniškega posvečenja in poklonit zlat kelih. Pri tej priliki je imel papež nagovor politične vsebine. Navesti

Dr. Ivan Tavčar:

Cvetje v jeseni.

(Dalje.)

Gospod Jakob ni hotel delati nikomur zgage. Ker je vedel, da bodo plesali, je takoj ko je bil obral nekaj suhega mesa, odšel.

Plesali so na Posevčnikovem skednju. Takoj po odhodu gospoda kaplana je začelo škripati s tega poda. Koželjevec iz Murave se je poizkušal na klarinetu, klepač iz Četenje ravni pa je obdeloval harmoniko. K tej ne posebno prijetni godbi so vlačila dekleta svoje fante. V pogorju je namreč stara navada, da plesavke silijo k plesu in da se dajo plesavci prositi. Tako sem opazil, da se Danijel ni hotel prej zasukati, dokler mu ni Liza dala za bokal vina.

Jaz sem pa ostal zvest svoji mestni šegi:

»Meta, ali greva?«

Obrnila se je proti Barbi: »Mati?«

»No pa le!« je odgovorila ta.

Plesal sem z njo. Pričetkom se ni hotela nasloniti k meni, ali kmalu se je vdala in slonela mi je na prsih, da sem kar čutil, kako ji je utripalo srce. Čudno je, kako ve to ženstvo v pogorju plesati! Kdaj se plesanja nauči, kje se ga nauči, kdo ve? Pleše ti pa, ko da je ustvarjena za ples.

Ko sva doplesala, sem peljal Meto po stari šegi k mizi ter ji natočil vina v kupo. Le malo je namočila ustne, po vsem obrazu pa ji je gorelo. Tudi mati Barba je bila srečna in z velikim dopadanjem je objemala hčerko. Boštjan — trezni mož, previdni mož — pa je bil videti manj zadovoljen; a rekel ni nič.

Z Meto sva nastopila še enkrat. V gosli sem vrgel tako visok znesek, da se je samoobsebi umelo, da velja naročeni ples izključno le nama. Na poti

k skednju mi je razodela željo:

»Nekaj bi rada. Če plešeš, malo z nogo ob tla udaril Tako je lepo!«

Ko sva plesala, je stalo ob strani vse polno gledavcev. Vsi so se v duhu vdeleževali plesa. Danijel je kričal: »Suči jo!« Jakopin pa: »Dobre volje, Janez!«

Meti so rože cvele po obrazu in po vratu, posebno kadar sem med plesom udaril z nogo ob tla, da se je vse zatreslo.

Po tem plesu je Boštjan plačal in odšli smo. Na poti proti Jelovemu brdu je izpregovorila Meta:

»Strašno je bilo lepo!«

Boštjan pa je dostavil:

»Posavčevega pa zdaj že ne bo več k nam.« Iz teh besed je odmevala tiha resignacija,¹⁾ tiha odpoved nadam, katere je trezni in razsodni mož morda gojil v svojem srečju.

Pri materi pa ni dobil podpore.

¹⁾ Vdanost.

hočemo par izvlečkov po listu »Osservatore Romano« od 16. maja. Božja previdnost — je rekel papež — mu je dala priložnost, da povzame besedo »ravno dan za tem, ko se je na tako slovesen način govorilo kakor o toliko drugih stvareh tudi o vzgoji in o razmerju med Cerkvijo in državo v vprašanju vzgoje.« Papež je poudaril, da se v katoliških zavodih odgajajo stotisoči in milijoni gojencev, kar dokazuje, kakšno vlogo igra Cerkev v vzgoji mladine. »In zares se je treba vprašati, komu naj pristoji krščanska vzgoja, ako ne tej materi in učiteljici življenja in krščanske svetosti. Cerkev je vzgojni poklic smatrala vselej za svojo pravico in dolžnost, saj drugače ni moglo biti.« V vseh časih so družine, očetje in matere krščanske prihajale trkat na vrata šol in zavodov s krščansko vzgojo in omiko in izročale z vsem zaupanjem tem zavodom svoje majhne in odrasle otroke. Vzgojni poklic »pristoji pred vsem, na prvem mestu in v prvi vrsti Cerkvi in družini, Cerkvi ter očetom in materam; pristoji jim po naravnem in božjem pravu, in to je zato nepreklicno, neodvzeto in nenadomestljivo.« Država se gotovo sme in mora zanimati za vzgojo državljanov, toda samo radi tega, da nudi pomoč tam, kjer si posameznik in družina ne moreta sama pomagati. Država ni zato tukaj, da vsrka, da pogoltne in vniči posameznika in družino. To bi bilo nezmiselno, bilo bi proti naravi, zakaj družina obstoji pred družbo in državo. Država ne more torej biti brezbrizna za vzgojo, temveč mora poskrbeti, kar je potrebno in zadostno, da se podpre in izpopolni delo družine, da se popolnoma zadovolje želje očeta in matere in se spoštuje pred vsem božja pravica Cerkve. V nekem smislu bi se lahko reklo, da je država poklicana dopolnjevati delo družine in Cerkve, kajti država je preskrbljena na kakor nihče s sredstvi, ki jih je dobila na razpolago, da z njimi skrbi za potrebe vseh, in zato je pravično, da se uporabijo v korist ravno istih ljudi, od katerih sredstva prihajajo. Mi ne

moremo trditi, da je koristno, umestno in prikladno, ako država pri vršitvi svoje vzgojne naloge odgoji osvojevalce, vzgaja k osvojevanju. Kar se dela v eni državi, se lahko naredi tudi na vsem svetu. Kaj bi se zgodilo, ako bi vse države vzgajale k osvojevanju? Morda se je pa hotelo reči, (in morda ravno to se je nameravalo) da je treba vzgojevati k osvojevanju resnice in kreposti, in v tem slučaju bi se popolnoma strinjali. Ne moremo se pa nikdar strinjati, kadar se hoče potlačiti, prikrajšati in tajiti tista pravica, ki sta jo narava in Bog dala na polju vzgoje družini in Cerkvi. Nočemo trditi, da se v tej točki z nami ne da govoriti, temveč smo le neodjenljivi, kakor bi n. pr. tudi ne mogli popuščati, ako bi nas kdo vprašal, koliko je dvakrat dva. Je štiri; in ni naša krivda, da ni ne tri ne pet ne

šest in ne petdeset. Da se prepreči večje zlo, smo se, kakor so vsi lahko spoznali, v nekem trenutku pogajali; tedaj namreč ko se je odločala usoda naših dragih katoliških skavtov. Do prinesli smo žrtve, da se izognemo večjemu zlu, toda izpovedali smo obenem vso žalost našo, da smo k takega koraku bili prisiljeni.

K sklepu je sv. oče blagoslovil gojence in njih odsotne družine.

»DRUŽINA«.

Druga številka tega prelepega lista za naše družine je izšla. Vsebinska je zelo mnogovrstna in mikavna za vsa kogar.

List ima tudi bogato prilogo za veznine.

Okno v svet.

Albanija in Jugoslavija.

Med Albanijo in Jugoslavijo se je sklenila trgovska in konzularna pogodba ter dogovor, po katerem si bosta obe vladi izročali zločince, ki beže na sosedno ozemlje.

To je znamenje, da so se napete in razdražene razmere med Jugoslavijo in Albanijo vsaj nekoliko ublažile.

Dve ponudbi.

Kakor je našim bralcem znano, išče Jugoslavija veliko posojilo v inozemstvu, da bi sezidala železnice in deželo gospodarsko okrepila. Njen poslanik v Londonu gospod Gjuričič je javil pred kratkim finančnemu ministru dr. Šverljugu, da je neka angleška družba pripravljena dati Jugoslaviji 15 milijonov angleških šterlingov, to je 4000 milijonov dinarjev. Ker so pogoji ugodni, je finančni minister dal pooblastilo, naj se pričnejo pogajanja.

Ravnotako je jugoslovanski poslanik v Parizu gospod Spalajkovič javil, da

je francoska vlada obljubila večje posojilo, ako se prej uredi predvojni srbski dolgovi.

»Ogrska ni več osamljena«.

Madjarski politik grof Albert Appony je imel v kraju Kaposvar govor, kjer je razpravljal o zunanjem položaju Ogrske ter poudaril izredno važnost madjarsko-italijanskega prijateljstva. »Italija« — je rekel — »je osvo bodila Madjarsko iz osamljenosti v zunanji politiki. Voditelj nove Italije je izjavil, da trianonska pogodba (pogodba, v kateri je antanta potegnila nove meje ogrski državi, ur.) vsebuje krivice, ki jih bo treba popraviti, in je s tem dvignil ogrsko zavest. Danes vlada prepričanje, da Ogrska ni več sama in da je krivice, ki nasprotujejo našim velikim idealom, priznal vladni načelnik velesile.« Zunanja politika Ogrske ima dva cilja: predvsem se morajo tiste maloštevilne določbe, ki ublažujejo krivice trianonske pogodbe, strogo spoštovati. Druga naloga ogrske zunanje politike je revizija mirovnih pogodb.

Barba je namreč vzdiknila: »Za tako sirovino ne maram pri hiši!« Njeno oko je z globoko ljubeznijo sledilo hčerki, ki je korakala ob moji strani ter zopet in zopet hitela: »Hudo je bilo lepo!«

Dan pozneje sem šel nekaj iskat v gorenjo hišo. Hodeč mimo čumnate, kjer je imela Meta svoje reči, vidim, da je bila odprta njena skrinja. V predalu za obleko je bila razgrnila nad to kos belega papirja, in na tem papirju je ležalo moje »srce« z Gore; listek z napisom pa je bila Meta prav skrbno odstranila.

O moji starosti potemtakem Presečnikovo dekle ni bilo prepričano!

VI.

Otava je bila pod streho. Pričela se je mlatva. Od jutra do večera je pika pokalo s Presečnikovega skednja. Nasad za nasadom smo omlatili, omlačene snope pa z otepavniki obdelo-

vali, da se je kadilo plev in prahu. Šest nas je mlatilo; ker Danijel pri šestih ni ostajal vedno v »vižik«, se je Liza prepirala. Pšenica je bila bogata in debelega zrna. Vevnik je pel in v velikih vrečah smo odnašali žito v gorenjo hišo, v kateri so se polnili predali gospodarju in družini v veselje.

Na soboto precēj pozno popoldne je zapel zvonček pod vasjo. Kakor bi trenil, so potihnili cepci po skednjih, je ponehalo kričanje otrok in vsa vas se je zavila v skrivnostno tišino. Obhajilo gre! Iz vsake veže so se vsuli prebivavci; sredi vasi pa je obstal gospod Jakob z zlatopretkano burso, dvignil Boga ter blagoslovil klečečo množico. Bog sam je prišel v pozabljeno gorsko vas, k revnemu, raztrganemu ležišču je prišel, da bolnika ozdravi ali pa mu poda svojo desnico, da ga popelje čez temni prag smrti do solčnih večnih višin! V veličastnejši obliki se ti pač ne more odkriti demokratična misel v

največji popolnosti!

Obhajali so Luco. Oslabela je bila, in smrt je hodila okrog koče. Pa ji je vendar zaenkrat še prizanesla, da je okrevala in da ji ni bilo treba umreti. Od Fortunovih so mi sporočili, da je pustil gospod Jakob zame pismo in da ni mogel čakati, ker se mu je radi sobote mudilo domov.

Šel sem iskat tega pisma.

Skoro v vsaki vasi v pogorju naletiš na gospodarja, ki se rad baha, bodisi z imetjem, bodisi s kako drugo stvarjo. Na Jelovem brdu je bil tak bahač posestnik in oštir Fortuna, ki si je bil z vinsko kupčijo pridobil nekaj denarja. Kar sem poznal to hišo, se je bahala: oče je ob vsaki priliki metal svoje bogastvo na mizo, otroci so ga pridno posnemali. Vlekli so nekoliko na gosposko stran, posebno hči. Ta je bila dve leti pri nunah v Loki in je od tam prinesla nazaj novo ime. Prej je bila Katra, po loški šoli pa Katinka.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz idrijskega kotla

in okolice.

Načelstvo Ljudske posojilnice v Idriji vljudo vabi vse člane k rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo dne 26. maja t. l. v uradnem prostoru z običajnim dnevnim redom.

Požar. — Na Kovačevem rovtu je pretekli teden nekdo v senožeti zakuril razno hosto. Ni pa previdno udušil ognja pred odhodom, kar je dalo povod, da je pričelo v večjem obsegu goreti. Le hitri pomoči ljudi se je zahvaliti, da ni požar naredil ogromne škode.

Prireditvev. — Na praznik 9. t. m. je v hotelu Didič gostovala neka igralska družba. Godbene točke je izvajal oddelek orkestra »Lira« in na glasovirju org. g. Uršič. Vdeležba je bila obilna, zato se je prihodnje dni prireditvev ponovila.

Novi grobovi. — V častitljivi starosti 94 let je umrla najstarejša idrijska meščanka, vdova Neža Poljanec. — Nenadoma je umrl 76-letni Simon Lapajna, vp. rudar in posestnik. N. v m. p.

Osebna vest. — Rud. zdravnik g. Schemitz je odšel na 6 mesečni študijski dopust. Nadomestuje ga dr. Bojko iz Trsta.

Semenj. — Na semenj je bilo prignano eno samo govedo. Drugače je bil pa semenj od prodajalcev in kupcev dobro obiskan.

Nesreča. — Ko je šel rudar Alojzij Velikajne iz Razpotja z dela proti domu, ga je na Marofu podrl neroden kolesar na tla. Zadobil je precej težke poškodbe na obrazu. Želimo mu hitrega okrevanja.

Vojsko. — Tudi od nas so odšli sedaj trije v svet za kruhom, kar pri nas ni običajno. Iz naše župnije se je po vojni odpravilo komaj kakih 8 oseb. Tudi zdravi smo, kar dokazuje šele en smrtni slučaj, dočim imamo letos do sedaj 7 rojstev. — Letina, upamo, da bo boljša od lanske, vsaj sedaj še tako kaže.

Zavratec. — Iz naše obmejne župnije še ni bilo glasu v »Novem listu«, kljub temu da smo ga zelo veselili. — Lanska suša se na senožetih še močno pozna, vendar če bo potrebna ga dežja, upamo, da še ne bo preslaba košnja. Tudi sadje obeta še precej dobro.

Gore — Dole. — Izselseniška bolezzen se je polastila naših ljudi. Po francoskih in belgijskih rudnikih se peha za zaslužkom že 18 oseb. Fant, ki je prišel iz Belgije na dopust, pravi: »Res je, da se zasluži tam nekaj več, toda franki so krvavo pridobljeni. Kdor le more, si v poletnem času poskrbi dopust, da si v svežem zraku okrepi telesne moči.«

Sp. Idrija. — V soboto 20. aprila se je poslovil od Sp. Idrije največji tuk. trgovec in gostilničar g. Franc Božiček. Preselil se je v Maribor. Nje-

govo posestvo in obrt je kupil g. Janko Likar, lesni trgovec iz Vojskega.

Sp. Kanomlja. — Dne 1. maja ob 2. pop. je po nesreči nastal požar pri rudarju in pos. Josipu Podobniku št. 36. Ker je bila pomoč hitra, se je oprave precej rešilo, dočim je hiša vničena. Pohvaliti moramo naše orožnike, kateri so se pri gašenju izredno trudili. Tudi gasilci in drugi občani so hvalevredno priskočili takoj na pomoč. Škode je mnogo, zavarovalnica pa majhna, zato upamo, da bo kdo šel nesrečnežu na pomoč.

Gor. Kanomlja. — Umrla je 20-letna služkinja Ivanka Kokošar. — Često imamo v takem stanju, da bi bilo skoro misliti na zrakoplov. Prosimo odločujoče gospode, da se pridejo o tem prepričati in urediti, da se bo kaj popravilo.

Gore nad Idrijo. — Na dan sv. Florijana smo imeli pop. pete litanije in potem se je zapelo še par pesmi. Nastopili so skupno naši, spodnjeidrijski, ledinski, zavraški in godoviški pevci pod vodstvom č. g. Žagarja. Vseh je bilo 80. Vsekakor lep uspeh, če vpoštevamo, da je bila le nekaka poskusna skupna vaja cerkvenega zbora cele dekanije. Kadar bo še Idrija zraven, bo to lep zbor. Orglal je organist Podobnik. Naj omenimo še, da je naš novi harmonij, kateri je delo znanega solkanskega mojstra, žel od večših strokovnjakov jako pohvalno oceno.

Iz goriške okolice.

Sovodnje. — Nas imajo člani godbenega krožka iz Mirna zelo radi. V nedeljo 12. maja so v naši vasi priredili ples. Že večkrat prej so nas ob posebnih dogodkih z muziko zabavali. Medtem so pa najbrže zvedeli, da nismo že več let nič plesali, in ne ve se, ali iz prijaznih ali dobičkanosnih namenov (ker ni šlo zastonj), so prišli in nam zagodli. Ob koncu so spoznali, da Sovodenjci ne plešejo mnogo, pač pa radi gledajo; okoličani pa zapuščajo plesišče bolj zgodaj radi oddaljenosti. Vendar niso fantje obupali! Poslovili so se od nas z obljubo, da se vrnejo čez tri tedne. Bomo pa še brezplačno godbo poslušali.

Iz tržaške okolice.

Opčine. — Od nas se malo čuje v svet. Saj bi povedali, kako se nekatera dekleta in fantje obnašajo v cerkvi. Čudno se mi zdi, da ne moremo priti do mešanega zbora. — Prav tako ni nekaj v redu z našo stolpno uro.

Lonjer. — K sporočilu v zadnji številki »Novega lista« pripominjamo, da so truplo pok. Karla Pertota pripeljali domov, kjer je bil pokopan na domačem pokopališču na Katinari. Pogreba se je vdeležila velika množica ljudstva, kakor tudi oddelek kr. orožnikov iz Milj in oddelek mestnih stražnikov iz Trsta. Obema poveljstvom izrekamo najlepšo zahvalo za častno spremstvo kakor tudi za ve-

nec, ki so ga poklonili kr. orožniki iz Trsta. Istotako bodi izrečena zahvala lonjerski godbi in pevskeemu zboru, ki sta z žalostinkami počastila spomin dragega pokojnika. — V kamnolomu Facanoni se je nevarno ponesrečil Segulin Franc iz Lonjera na novi cesti. Nahaja se sedaj v tržaški bolnici. Upamo pa, da bo vseeno okrevale. — Preteklo nedeljo 12. t. m. sta praznovala v Lonjeru zlato poroko nekdanji vaški načelnik in cerkv. starešina Iv. Marija Čok in Marija, r. Skarlavaj, po domače »Golidnikovi«. Izredni dogodek so v svoji skromnosti proslavili v najožjem domačem krogu. Zlatoporočencema, ki sta vzgled resnega in poštenega življenja in dela, želimo, da bi ju Bog ohranil v zdravju in zadovoljnosti do skrajnih mej človeškega življenja.

Bazovica. — V nedeljo 5. t. m. so imeli pri nas ples. Nespametna mladina se ga je seveda vdeležila v obilnem številu. Pravijo, da so dobili nad 1000 lir. Mi pa govorimo in tožimo o slabih časih in pomanjkanju. Konec plesa je bil: pretep. Drugi dan pa so nekateri fantje iz Trebič razkazovali svojo pijano kulturo po Bazovici. Želimo in prosimo krajevno orožniško oblast, da v bodoče tako divje kričanje in obnašanje na javni cesti zabrani ter pouči take »nadobudne mladence« olike. Prav tako želimo, da bi se tudi plesi omejevali, ki samo moralno in gmotno škodijo.

Iz Vipavske doline.

Štjak. — Zima je svojo povedala; ker je zmrznilo dosti češpelj in trt »žgemo« kar brez daca tropine in trte, vse skupaj. 2. maja zvečer je izbruhnil požar v hlevu posestnika Josipa Antončiča pri sv. Tomažu. Pogorel je tudi zraven stoječi hlev posestnika Saražina. Živino so rešili.

Budanje. — Po 7-letnem bivanju med nami nas je zapustila naša nad vse priljubljena gospodična učiteljica Elda Ferfolja in se podala na novo službeno mesto v notranjost države. Njen trud ji ne moremo drugače poplačati, kakor da smo ji v imenu naših otrok iz srca hvaležni ter ji želimo: Bog jo osreči na novem mestu!

Vel. Žablje. — Odkar je neumorni g. župnik svetokriški privabil večino fantov pod Marijino zastavo, je vse nekam lepše in bolj resno v vasi. Da bi le tudi tista dekleta, ki ob nedeljah z nekimi fanti po polju pohajkujejo, prišla do resnejših misli. — Zopet jih je nekaj, ki mislijo na izselitev.

Št. Vid. — Kot običajno smo tudi letos na binkoštni ponedeljek poromali na Nanos k sv. Hieronimu. — V zadnjem času je širni ocean zopet izvabil dva tovariša. — Zimska burja je močno poškodovala našo župno cerkev, pa tudi sicer je storila dosti škode. Dobro, da si z mlekarjo nekoliko pomagamo. Naši gasilci so dostojno proslavili sv. Florijana, naj bi si le izprosili tudi najnujnejšega orodja.

Ajdovščina — Šturje. — Ker smo čitali v zadnji številki »Novega lista« poročilo o marmorju, moramo omeniti, da se je tudi pri nas začelo s kopanjem marmorja, in sicer v »Podrti gori«, kjer so ga že pred več stoletji toliko izkopali, da se je gora posula. — V Ajdovščini napravljajo novo žogobreno igrišče. — Na Fužinah se je začelo že v jeseni z gradnjo nove elektrarne in v tovarni z zidavo novih tovarniških prostorov. Obojno delo je sedaj iz neznanega vzroka prenehalo. — Na Fužinah pri podružnici sv. Antona dobimo menda kmalu nove zvonove, manjkajo pa še botri in botrice s štititisoč liram! — Pri lesnem trgovcu Francu Repiču se vzdiguje iznad žage proti nebu leseno ogrodje: postavljajo dimnik, ker bo menda zopet zakraljeval mesto elektrike parni stroj. — Marijina družba Šturje—Ajdovščina—Ustje je priredila jako lepo misijonsko razstavo, katera nam kaže, koliko tihe požrtvovalnosti je v teh družbah. Zato priporočamo vsem ljubiteljem misijonov, da si to razstavo ogledajo in obdarijo zamorčka.

Planina. — Po dolgem času smo prejeli veselo vest, da je naš duhovni voditelj č. g. Janko Pišot slednjič potrjen za župnika. Čestitamo z željo, da ga Bog živi še mnogo let v naši župniji.

Vrhoplje. — Cerkveno petje se vnovič obnavlja. Službo pevovodje je prevzel g. Kopačin Franc iz Podrage. Želimo mu obilo uspehov!

Štomaž. — Najprej povemo, da v Štomažu nimamo duhovnika, pa upamo, da se nas bo usmilil prevzvišeni in nam ga poslal. Ljudje po okolici vprašujejo, ali so Štomažani ubili zvon ali kaj, da ne zvone več z velikim zvonom. Pa bi zvonili, ko bi jarem dober imeli. Torej Štomažani le na delo, da bo čim prej zapel s svojim mogočnim glasom.

Petje v cerkvi ni več tako slovesno, ker manjka organist. Zastonj ne more orglati. Vsak je vreden svojega plačila, torej tudi organist.

Po večini so že skopali in zorali vsi. Naj povem še to, dasiravno je že kasno, da nas je za veliko noč obiskal veleč. g. Leopold Cigoj, ki je opravil obrede velikega tedna; ako bi on ne prišel, bi bili brez božjega groba.

Na belo nedeljo smo imeli kos »šagrega«. Pa ni šlo brez harmonike. Zvečer so plesali, da je bilo kaj. Odlikovale so se nekatere, ki služijo v Trstu in so bile za vel. noč doma. Ne smem pa reči da vse, ki so bile doma, ampak le nekatere.

Zaradi tega dopisa Štomaževci nobenega razburjenja in ugibanja, kdo je pisal: eden med vami.

Rihenberk. — Imam že toliko let, da Novega lista niti z očali ne morem več prebirati. Zato pa tem bolj poslušam, ko mi ga domači prebirajo. Prav žalost pa me obide in sramota, ko vidim, da so po vseh drugih vaseh zmogljivi poslati kakšen dopis ljubemu Novemu listu, le od nas ni nobenega. Imamo pač velika usta, dejanj pa malo.

Iz Brd.

Vipolže. — Pri nas imamo že več let dobro organizirano plesno podjetje. Plesov nam torej ne manjka. Le to je smola, da pek in oštarica nista zadovoljna. Pridejo zraven večkrat le taki gostje, ki radi papajo in pupajo, plačali pa bodo gospodarju, ko se bo vrnil bogat iz Amerike.

Števerjan. — Za praznik sv. Florijana sta naš farni patron ter lepo vreme privabila mnogo izletnikov na naš grič. Vsi občudujejo lep razgled z našega »placa«, ne pa kup razvalin stare vasi okoli cerkve. Obč. g. komisar se trudi in dela z vso močjo na to, da dobi vas lepše lice.

Podsabotin. — Ni se še zlepa pripetilo, da bi celo leto ne imeli mrliča v vasi, kot se je lani. Rojenih je bilo sedem otrok. Letos smo pa že štiri mrliča zagrebli. Čast mestnemu županstvu, da so se popravile ceste in vodnjaki. Povedati moramo tudi, da ni zlepa vasi brez gostilne, kot je pri nas. Prej smo imeli tri. Pred štirinajstimi dnevi so tatje vdrli v trafiko. Odnegli so za 120 lir drobiža; tobaka niso imeli časa odnesti. Naslednji dan so odgnali v zapor 15letnega Jožefa Prinčiča. Fant je imel še ves denar. Na Bregevcem travniku bodo zidali novo šolo za Podsabotin in Št. Maver skupaj.

Vzhodna Brda. — Lanska suša, letošnja zima in pomladna slana nas morajo pač spametovati, da bomo gledali na vsako lirico. Zato se po pravici starši jeze na prireditelje raznih plesov, ki izmzgavajo nezavedni mladini še zadnje lirice iz žepa. — Par let se že govori, da bodo čistili Bivšo in njene pritoke. Pri tem bi ljudje zaslužili kako lirico.

Gradno. — 11. t. m. je naša Marijina družba romala na Sv. goro. Naslednji dan je pristopilo v družbo 7 novih članic. Slovesnosti se je vdeležil tudi sam prevzvišeni knez nadškof.

Iz Postojnsčine.

Postojna. — Dne 30. aprila smo spremili k večnemu počitku prijatelja Franca Dolenca. V cvetju najlepšega življenja 24-ih let je vsem priljubljeni podlegel na operacijski mizi. Najlepši dokaz njegove priljubljenosti je bil pogreb; vdeležili so se ga vsi znanci in prijatelji pokojnikov. Postojna ni videla že dolgo enakega sprejema. Francelj, ti ostaneš živ v našem spominu in lahka ti bodi zemlja!

Iz Gor.

Sužid. — Zdi se, da versko življenje vedno bolj peša. Pri procesijah za križev teden je vsako leto manj ljudi. — V kratkem bomo imeli dve poroki. — Poljska semena smo spravili pod zemljo, čeprav malo kasno.

Tolmin. — V soboto 11. t. m. je odšel od nas č. g. Albin Martinčič na svoje novo mesto v Solkan. Bil je pri nas 16 mesecev. Kljub rahlemu zdrav-

ju je upravljal faro prav vestno v zelo težkih dneh. Vsi ga bomo pogrešali, še posebno pa poljubinski pevski zbor, katerega je g. Martinčič z vso ljubeznijo poučeval. V drugem kraju, med novim ljudstvom mu hvaležni želimo vso srečo. — Delo za novi tolimski vodovod se je že pričelo. Skrajni čas je bil, in sicer radi po manjkanja vode po celem Tolminu in radi brezposelnosti. Domačini upajo, da bodo kaj zaslužka imeli.

Police pri Cerknem. — Na vnebohod imamo pri nas običajni semenj. Pri podružnični cerkvi imamo pozno sv. mašo in ljudi, zlasti mladih pride dovolj iz okolice. Za popoldne je navadno preskrbljeno za žejne želodce, marsikdo ga potegne seveda toliko, da ga ime preveč v glavi. Tudi letos je bilo tako. Konec pa je bil tak, da smo imeli birmo, pa kar brez škofa. Botrov je pa tako dovolj v takih služajih. Mladina, pamet! Knjige in pa časopise v roko!

Cerkno. — (Grozna nesreča.) Zadnjo nedeljo okrog 7. zvečer je šel 13letni sin tukajšnjega vodje elektro-strojne zadrage Branko Bevk z očetom v elektrarno. Pri otvorjenju luči ga je transmijski jermen po nesreči zajel in ga parkrat z vso silo zavrtel, dokler ni prestrašeni oče ustavil motorja. Za nesrečnega dečka pa ni bilo več pomoči; bil je že mrtev. Pogreb ubogega Brankota, katerega je kruta smrt pobrala v tako zorni mladosti, se je vršil zadnji torek z veliko slovesnostjo in ob veliki vdeležbi.

Nemški Rut. — Dobili smo nove zvonove, dva za župno cerkev, enega za Grant. Ker se nihče ne oglasi, naj pa moja žuljava roka napiše par vrstic. Zvonove smo pripeljali k nam na veliki petek, blagoslovili smo jih na belo nedeljo, na njihovo mesto smo jih postavili pa 7. t. m. Z zvonovi smo prav zadovoljni in se zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da imamo v našem zvoniku zopet zvonilo, primerno naši starodavni fari.

Vrata pri Čepovanu. — Komaj te čakamo, »Novi list«, da prideš ob nedeljah popoldne k nam. Pa te ne moremo mirno brati, ker iz neke bajte sredi vasi neprestano harmonika škriplje. Kratkokrilk je tudi dovolj. — Prenovil se je odbor mlekarne. Naj bi nam dobro gospodaril!

S Krasa.

Sela. — Petletni Stanko Frančeskin je zavračal malopridno kozo. Pri tem je neopaženo stopil na vžigalnik izza vojne. Ta se je vžgal in mu prebil stopalo na desni nogi ter odnesel tri prste na desni roki. Fanta so prepekljali v bolnišnico v Gorico.

Dobravljje na Krasu. — Tudi pri nas smo se prepričali, da je bolje sejati staro domačo pšenico. — V sredi vasi ob cesti imamo star zapuščen vodnjak. Noter mečejo otroci vsakovrstne nesnage. Treba bi ga bilo popraviti, ker nam poleti tudi vode pri-manjkuje.

Povir. — Slabe letine in razne nezgode so nas precej spametovale, tako da se ne zanimamo več za ples in druge nerodnosti. Prejšnja leta je nekaterim bila cesta preozka, ko so se vračali iz gostilne domov, a danes ne vidimo več, da bi se kdo opotekal od zida do zida. — Za poučevanje veronauka so naši farani na predlog g. župnika sklenili, da popravijo staro cerkveno poslopje kaplanijo. Pri fari imamo še vedno le en zvon. Dobili bomo še dva. Seveda bo morala vsaka družina žrtvovati v ta namen neznatno svotico okrog 20 lir. Upam, da ne bo za to oporekanja. — Naša cerkev je precej obiskovana, zlasti v večjih praznikih. Posebno nas vabi tja lepo cerkveno petje. Pevci se res potrudijo za olepšavo službe božje. Vse pa žalibog ni k božji časti, kar se godi na koru in še posebno v tistem tako zvanem kaminu.

Tomaj. — 26. maja bodo prvič zabučale težko pričakovane orgle v naši farni cerkvi. Prekrasno delo trdke Zitzmann se samo hvali. Vsa čast pa tudi faranom, ki so si naložili vsi (razen enega) prostovoljen davek, da imamo tako umetniško poslikano cerkev, nove zvonove in zdaj nove orgle. Res, čast!

Repentabor. — Ne vem, kje bi pričel. Pa naj s plesom. Dvakrat smo ga že imeli po veliki noči. Saj ni čuda, če mladina ponori, ko pa smo videli plesati celo dve stari mamici, ki obe skupaj le en zob premoreta. — Delo po kamenolomih se je pričelo. Vsi pa še niso odprti in ni upanja, da bi se že letos.

Gorjansko. — Pri nas menijo nekateri, da se bodo revščine s kletvino otresli. Naj se raje prej te surove navade. Drugi se pa pridno okoli trt gibljejo. Pa kaj, spaka, ko so tudi nekateri zlikovci na delu.

Orlek pri Sežani. — Dne 5. aprila se je pomikal zopet žalni sprevod iz naše vasice. Spremljali smo na zadnji poti vrlega mladeniča Silvestra Husa, ki je preminul dan prej v Orleku. Kakor marsikoga tako je tudi njega spravila v prezgodnji grob sušica. Vsa čast orleškimi fantom in dekletom, ki so se glede pogrebne sprejeme lepo sporazumeli. Tebi, dragi Silvester, pa naj bo zemljica lahka!

Vrhovlje na Krasu. — Dne 10. t. m. smo izročili materi zemlji 65-letnega Josipa Ravbarja. Pri nas je zrak dober; od 190 ljudi jih je 22 nad 70 let starih in celo 4 nad 90 let. Najstarejši je Josip Kolobin. Ima 93 let. Pred par leti je prišel peš s Sv. gore domov. Za mladega človeka je 9 ur hoda.

Iz Istre.

Dekani. — Pol naše občine je zasajane z oljkami, a za štiri do pet let je večina tega našega glavnega pridelka vničena. »Novi list« je poročal o boleznih mons. Slavca. Tudi mi mu želimo ljubež zdravja in da bi zopet kot običajno prišel k nam na veliki šmaren. Nekoliko nas bo phvalil, če ne se

pa sami, ker pri šmarnicah je polna cerkev; petje je prav lepo. Na binkoštni ponedeljek je bilo pri nas prvo obhajilo za malčke. Pohvaliti moramo tudi našo posojilnico, ki nam je preskrbela umetnih gnojil in pa materiala za po burji poškodovane strehe.

Plavje. — Krompir smo posadili. Dobro uspeva domači, tuji ne. Graha še nič ne nosimo v Trst. — Začela so se dela pri tržaški zrakoplovni postaji. Par sto domačinov je dobilo delo. Čuje se, da jim bodo plače zvišali.

O slovstvu in umetnosti.

Ivan Cankar: Zbrani spisi. IX. zvezek. Uvod in opombe napisal Izidor Cankar. Nova založba. Ljubljana, 1929. Str. XVI + 350. — (Cene: broš. Din 68.—; pol platno Din 80.—; celo platno Din 86.—; pol usnje Din 110.—.)

Nova založba je pred štirimi leti začela izdajati zbrane spise Ivana Cankarja. Dozdaj je izšlo devet zvezkov, ki obsegajo Cankarjevo literarno delo od šolskih klopi do l. 1906. Spisi so urejeni po kronološkem redu, kakor so nastali. Od tega reda se je urednik le včasih oddaljil (novela »Iz Ottakringa v Oberhollabrunn« je nastala l. 1911., a jo je uvrstil sem), in sicer pri spisih, ki so tu prvič objavljeni in ki organsko spadajo v določeno dobo, a so nastali pozneje. — Zbrane spise urejuje dr. Izidor Cankar, ki je vsakemu zvezku napisal uvod, v katerem razpravlja o notranjih vzrokih in vplivih, ki so oblikovali Cankarjevo mišljenje, doživljanje in ustvarjanje. Urednikove Opombe na koncu vsakega zvezka pa nas poučijo o čisto konkretnem vsakokratnem razmerju med Cankarjem in slovenskim občinstvom. Vsaka nova Cankarjeva knjiga je bila dogodek, ki je silno razgibal vse sodobne kritične in nekritične duhove. Uvodi Izidorja Cankarja so dragoceni posebno radi tega, ker nam urednik v njih ob obširni, še neobjavljeni korespondenci, iz osebnega znanja in občevanja s pesnikom in iz svojega lastnega umetnostnega doživljanja odpira pogled v stanje in gibanje Cankarjeve duševnosti. Marsikatero subjektivno pobarvano mesto človek razume in popolno uživa šele sedaj, ko je iz teh uvodov spoznal notranje vzroke. Po vestim od l. 1904. do 1906. je dalo značilno smer in barvo »veliko in morda največje osebno doživetje pesnikovega življenja« (str. V.), namreč namera, da se poroči. S to mislijo se je pesnik bavil tja do konca l. 1906., ko je spoznal, da je to njegovo početje brezuspešno in je »pred pesnikom zazijala velika življenjska praznina« (str. VIII.). Škoda, da ni Izidor podrobno opisal zunanjih dogodkov v tej dobi. Cankar je radi tega ponesrečenega poskusa veliko trpel, a »Trpljenje je plodno; utruje se srce v njem, a tudi okrepi in izčisti.« (str. XV.). Vere v življenje pa ni izgubil; uteho je našel v Lepi Vidi, v tem najlepšem slovenskem ustnem izročilu, najlepši tvorbi slovenske narodne duše.

Kubed. — V križevem tednu smo imeli običajne prošnje procesije k izviru Rižane. Bilo je dosti ljudi. Na vnebohod je bilo zabranjeno mladim kratkokrilkam v cerkev. Na nedeljo po vnebohodu so res prišle v dolgih krilih, a glej spaka, med mašo so se krila skrajšala kar za eno ped. Ko so šle od maše, so imele že zopet vse kratka krila. Še manjka pameti.

Krompir in žito še precej dobro kažeta. Dežja potrebujemo. Prav malo pa tiste tatiče, ki kokoši kradejo.

Ta zvezek vsebuje povesti: V meščini (zgodbo iz doline šentflorjanske), Martin Kačur (življenjske ideje), Nina in Iz Ottakringa v Oberhollabrunn (potopis). Zadnja novela je tu prvič objavljena.

Cankar ni pisatelj, ki s priporočilom ali odklonitvijo kaj pridobi ali izgubi. Njegova umetnost je višja. Tisto pa je, da ga mora vsak slovenski razumnik poznati. a. k.

Cankar v italijanščini...

Italijanski slavist W. Giusti je prevedel Cankarjevo črtico »Zgodba o Šimnu Sirotniku« (Il racconto di Šimen Sirotnik), ki je izšla l. 1911. pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu v knjigi »Troje povesti«. Prevod je v tisku ter v kratkem izide, in sicer v založbi Zavoda za vzhodno Evropo (Istituto per l'Europa Orientale) v Rimu. Giusti je napisal tudi kratek uvod.

... in romunščini.

Vodilni romunski list »Adeverul« je objavil krasen prevod Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Podlistek je izšel zdaj v obliki knjige. Romunski kritiki pravijo, da je to Cankarjevo delo svetovna umetnina v socialno političnem slovstvu. Cankarja stavijo v isto vrsto s slovitim Rusom Levom Tolstom.

Goršetova razstava.

Za binkošti je naš umetnik Gorše Franc razstavil svoja dela, okoli 50 kipov in risb. Zelo številni obiskovalci močno hvalijo talent in pridnost mladega umetnika, ki si utira pot. Goršeta so padovanski umetniški krogi povabili, naj pride razstaviti tudi v Padovo. Razstava se bo zaključila v četrtek zvečer.

Umetniška razstava.

V Benetkah bodo julija meseca odprli umetniško razstavo. Izložena bodo dela slavnih mojstrov iz 18. stoletja.

Cerkveno-glasbena literatura za mesec junij.

Cerkvenim zborom priporočamo za mesec Srca Jezusovega sledeče skladbe, ki jih ima v zalogi Katoliška knjigarna v Gorici.

1. *Sattner*, 10 slavospevov presv. Srcu Jezusovemu. Partitura stane 9 L, posamezne glaske 1.80 L. Posebno lepi sta št. 6 (Presveto Srce) in št. 8 (Najblajše Srce).

2. *Pogačnik*, 10 pesmi v čast Srcu Jezusovemu. (7.20 L). Preproste in lahke pesmi kot vse Pogačnikove.

3. V *Hribarjevi* zbirki »Obhajilne pesmi« (L. 9.35) sta 2 lepi pesmi v čast S. J.: št. 13 (Poznam Srce) in št. 16 (Srce najljubezniveše).

4. *Vodopivčeva* zbirka »Evharistične pesmi« (L 6) vsebuje tudi 2 ljubki pesmici v čast S. J.: štev. 12 (Presveto Srce) in štev. 16 (Posvetitev S. J.).

5. *Foerster*, Litanije Srca Jezusovega za ljudsko petje. (2.15 L). Invokacije poje navad-

no moški zbor, odgovarja pa cela cerkev. Te litanije spadajo med *najboljše*, kar jih imamo.

6. *Grum*, Litanije in odpevi v čast presv. Srcu Jezusovemu (L 5.—). Litanije so preproste; med najlepše odpeve štejemo štev.: 1, 3, 5, 8, 13, 20, 22, 33.

Nove postave.

Napovedite davkarji nove dohodke!

Do 30. junija 1929. je treba napovedati davkarji te le dohodke:

1. Dohodke iz stavb, ki so na novo nastali v letu 1928.

2. Dohodke iz premičnega premoženja, ki so nastali iz navadne uporabe kapitala v l. 1928.; (n. pr. obresti od posojil).

3. Dohodke iz obrti ali trgovine, ki so na novo nastali v l. 1928.

4. Zemljiške dohodke, ki so na novo nastali v l. 1928.

5. Dohodke iz rokodelstev, prostih poklicev je treba na novo napovedati, če so nastali v l. 1927.

6. Dohodke, od katerih je treba plačati dopolnilni davek (imposta complementare progressiva), ki so nastali v letu 1928. (t. j. vse čiste dohodke nad 6000 lir, ki so nastali v letu 1928.) in vse dohodke, s katerimi je kdo v l. 1928. dosegel 6000 lir letnih čistih dohodkov; dopolnilni progressivni davek mora plačati namreč oseba, ki ima 6000 lir letnih čistih dohodkov.

7. Svoje dohodke morajo naznaniti tudi vsi samci, ki so v l. 1928. postali stari 25 let ali ki so v l. 1928. dopolnili 35. leto starosti.

Napoved dohodkov mora predložiti davkoplačevalec ali oseba, ki ga po zakonu zastopa.

Podjetja, družbe, ki morajo za svoje uslužbenke plačevati davek, katerega potem odbijejo od plače, morajo tudi izvršiti nove napovedi uslužbenčevih dohodkov.

Delavci, ki morajo plačevati samski davek, morajo svojim delojemalcem naznaniti, da so v l. 1928. postali stari 25 let ali da so v l. 1928. dopolnili 35. leto starosti. Če se dohodki napovejo tekom treh mesecev, odkar je bil objavljen kr. odlok od 28. januarja 1929. št. 360, se bo predpisal davek samo od 1. januarja 1929. dalje; za nazaj se bo davek odpisal, če ni davkarja že sama uradno prej ugotovila dohodkov; v teh slučajih ne bo tudi hč kaznovan, ker ni že prej naznanil dohodkov. (Imenovani zakon je bil objavljen v »Gazzetta Ufficiale« dne 30. marca 1929.) Ta trimesečni rok zapade torej 30. junija 1929.

Poprave dohodkov.

Od 1. maja 1929. do 31. julija 1929. morajo obrtniki, trgovci in profesjonisti na novo napovedati prirastek na dohodkih, ako pretečejo ali so pretekla letos 4 leta po zadnji ugotovitvi dohodkov.

Kje je treba vložiti nove napovedi?

a) Napovedi dohodkov iz stavb je treba vložiti pri davkarji, v okolišju katere stavba leži;

b) napovedi dohodkov iz premičnega premoženja (ricchezza mobile) in iz zemljišča je treba oddati davkarji, v okolišju katere davkoplačevalec stalno biva;

c) napovedi dohodkov, ki so podvrženi dopolnilnemu progressivnemu davku, in napovedi za samski davek je treba vložiti pri davkarji, v okolišju katere davkoplačevalec slučajno biva. V občinah, v katerih ni davkarje, se napovedi lahko oddajo tudi na občinskem uradu, ki mora davkoplačevalcu izdati potrdilo po vzorcu, ki nosi št. 8.

Napoved se lahko dopošlje davkarju

riji tudi s priporočenim pismom z obratnim potrdilom (raccomandata con ricevuta di ritorno).

Napovedi je treba spisati na posebnih vzorcih, ki se dobijo pri davkarjah, občinskih uradih in v glavnih mestih tudi v trafikah.

Iz nekaterih občin nam sporočajo, da zahtevajo občinski načelniki in občinski tajniki, da morajo vsi kmetje na novo izpolniti napovedi dohodkov. V eni občini je ba je pisal nove davčne napovedi sam občinski tajnik in je pri tem zaračunal dohodek od enega metra drvi 40 lir. To postopanje je zgrešeno. Nove napovedi so dolžni napraviti davkoplačevalci le za nove dohodke, ki so nastali v gori navedenih letih. Radi važnosti smo priobčili doslovno besedilo razglasa, ki ga je izdala finančna intendantca.

Radi pomanjkanja prostora smo morali izpustiti zaključni članek o cestnem zakonu, ki ga prinesemo v prihodnji številki. Uredništvo.

Kaj se sliši po svetu.

15 frankov politične modrosti.

Pri zadnjih občinskih volitvah na Francoskem se je toliko raznih puhlo glavcev potegovalo za občinske stolce, da je neki založnik prišel na sijajno misel. Izdal je brošuro po 15 frankov. Notri najde politični kandidat vzorce za vse mogoče govore in nastope v volilni borbi. Nekaj iz vsebine: Odgovori na politične napade — Pozivi v zadnji minuti — Zahvala volivcem — Zahvala kljub porazu. Za izvoljene kandidate je pa izšla posebna knjiga za 50 frankov »Občinsko življenje v govorih — 300 vzorcev za županske in podobne govore.« Tudi ta knjiga je že razprodana.

Smrten skok.

V nevjuorški luki se dviga okoli 100 metrov visoki kip Svobode. Tja gori je zlezel nekdo, ki se je življenja naveličal in se je vrgel doli.

Ogromne stavbe.

V mestu Detroit v severni Ameriki zidajo 265 metrov visoko palačo. V Nevjorku bo pa kipel pod nebo 370 metrov visok nebotičnik. Francija zida največje mostove. Pri obmorskem mestu Brestu bo most s 1200 metrov širokim lokom. Angleži gradijo v Sudanu 3 in pol kilometre dolg jez. Jezero nad jezero bo 80 km dolgo in 3 široko. Na sedanji svetovni razstavi v Barceloni bodo pa postavili 400 metrov visok stolp iz samega železa.

Obredni umor.

Židom očitajo iz davnih časov, da za judovsko veliko noč zakoljejo kaj radi kristjana in primešajo njegovo kri velikonočnemu kruhu. Umor se izvrši po posebnem obredu in se imenuje zato ritualni ali obredni umor. Najrajši si židje izberejo v ta namen majhne krščanske otroke. Ta očitek je seve izmišljotina, a prinesla je židom že mnogo gorja. Pred mesecem

je v nemškem mestu Memelu počil glas, da se je izvršil »obredni umor« na 20-letni služkinji, nastanjeni v židovski družini Schocher. Deklino je namreč plin, ki ga je pozabila zapreti, ponoči udušil, na njenem truplu so pa našli obenem prerezano žilo. Praznoverno mestno prebivalstvo je mislilo, da so židovski gospodarji najprej spustili služkinji kri za velikonočni kruh, in jo nato s plinom udušili. Med ljudstvom je zavladala taka razjarjenost, da si judje niso upali na ceste in so se skrivali cele tedne. Policija je morala uporabiti največjo energijo, da je obvarovala žide pred nasilstvi in vzdržala v mestu red. Takih praznovercev pri nas hvala Bogu ni.

Bubi-glavice.

V Ameriki je 14 milijonov žensk s kratko ostrizenimi lasmi. Zadnje mednarodno zborovanje brivcev na Dunaju je določilo, da ta moda ostane še v veljavi.

Kako dolga naj bodo krila.

Nedavno je v Genovi skupina mladencev ustavila po ulicah kratko krile ženske in jim s črnim ogljem potegnila čez tanke in prozorne nogavice debelo črto, do katere bi morale segati krila.

Strahovita nesreča.

V Clevelandu v severni Ameriki, kjer živi nad 50.000 Slovencev, je nastal v bolnišnici grozen požar. V petih minutah so plameni švigali skozi vsa okna. Bolniki, bilo jih je 300, so skakali skozi okna — v smrt. Večina jih je hitela v velikansko operacijsko dvorano; tu so jih pa zajeli strupeni plini. Ognjegasci so našli samo velikanski kup strahovito popačenih trupel. Mrtvih je 127, ranjeni so pa skoro vsi. To je ena najstrahovitejših nesreč zadnjih časov. Upajmo, da ni med žrtvami naših rojakov.

Bogokletstvo.

Kupčijski reklamni prav res ni nič več svetega. Neka nemška tvrdka je prodajala papir za stranišče. Da bi ga raje kupovali je nanj dala natisniti Goethejeve in Schillerjeve pesmi. To tvrdko je pa potolkel neki Morton, ameriški prodajalec jesiha; naslikati je dal Križanega, ki odklanja gobo v jesih namočeno, češ, da izdeluje najboljši jesihi Mortonova tvrdka.

Pred stoletji.

Tudi naša vina imajo svoj sloves v zgodovini. Bržanko so cenili, ko še ni bilo naših »nonotov«. V zapiskih od l. 1294. se bere, da so dajali vinogradniki desetino od »bržanke« tržaškemu škofu, nunam v Trstu in plemičem Ša verjem. Imeniten je tudi »črnikalec«. L. 1581. so kranjski stanovi (deželni odbor) pet tovorov črnikalca kupili in poslali v dar na Nemško vojvodu vrttembergškemu kot priznanje, ker je pospeševal slovenski tisk. L. 1629. (evo tristoletnice!) je loški oskrbnik pisal brižinskemu škofu, da je črnikalec slabo rodil v njegovih vaseh Loki, Rozarju in Zanigradu.

Zdrav narod.

Prvih deset let obstanka češkoslovaške republike se je prebivalstvo naravnim potom pomnožilo za skoro 1½ milijona. Rodilo se je 3 milijone in pol otrok, umrlo pa je v tej dobi le 2 milijona 300.000 oseb.

Raztresenci.

Rektor univerze v Göttingenu na Nemškem je ukazal, da morajo vsi profesorji ob nedeljah dopoldne na skupen sprehod, da bi se bolj gojila družabnost. Sloviti matematik Ivan Marija Segner je bil baš vtopljen v svoje račune, ko bije ura za sprehod. Brž se pokrije, pa v hipu zabi na to in vzame še cilinder iz omare. Svojo raztresenost je spoznal šele, ko so ga tovariši radoznalo spraševali, čemu nosi pravzaprav dvojne pokrivala na promenadi.

Angleškega profesorja drja Tillotsona je piknila muha v meča, baš ko se je učeno razgovarjal s svojim tovarišem. Tillotson brž zgrabi za tovarišev nogo in jo začne praskati. Mišlil je, da drgne svojo.

Ob drugi priliki se je ta učenjak še s tremi drugimi peljal v kočiji na sprehod. Kočijažu so hoteli naročiti, naj jih pelje kam ven v naravo, a med razpravami so na to pozabili. Četvorica v vozu je bila tako zatopljena v svoje pogovore, da so šele, ko se je voznik naveličal celodnevne vožnje po prašnih mestnih ulicah, opazili, da je tema.

Slavni fizik Newton sedi pri njemu na čast prirejenem banketu in pre-mišljuje. Pipo kadi, pa mu ne vleče. V raztresenosti pogradi za nežni kazalec poleg sedeče dame in prične tlačiti tobak v pipi. Dama je sprva prenašala, ko jo je pa močno zapeklo, je glasno kriknila. Newton se je ves preplašil, premišljal je pa le naprej.

Dohodki državne blagajne.

Država vzdržuje uradništvo, redno vojsko, mornarico, milico, orožnike, sodnike, učitelje itd. Poleg tega mora država izplačevati najrazličnejše pokojnine umirovljenim uradnikom, vojnim pohabljenecem in drugim. Stotisočera usta morajo dobiti vsaki dan hrane od države in zato mora država kakor dobri gospodar gledati, od kod bo dobila toliko dohodkov, da zado- volji vse najnujnejše potrebe.

Naslednje nam pove, od kod jemlje italijanska država sredstva za kri- tje svojih potreb. Številke veljajo za državno računsko leto 1927-28, to je leto, ki se je začelo 1. julija 1927. in trajalo do 30. junija 1928.

1. Država ima lastno premoženje in lastna podjetja, kot gozdove, železnice, pošte in brzojav, telefon itd. Iz tega vira je dobila država nad 474 milijonov lir, in sicer so dale železnice 258 milijonov lir, pošta in brzojav 55 milijonov lir, telefon 19 milijonov lir, ostalo premoženje pa 120 milijonov lir.

Dohodek pri železnicah je čist do- hodek, odbiti so torej stroški za že- lezničarje, kurjavo, popravila, nove nabave vagonov in drugo.

2. Eden najvažnejših virov držav- nih dohodkov so davki, ki so dali nad pet in pol milijard lir, in sicer:

a) zemljiški davek 143 milijonov lir, b) hišni davek 288 milijonov lir, c) do- hodninski davek (ricchezza mobile) 3334 milijonov lir, č) samski davek 3 milijone lir, d) dopolnilni davek (complementare) 194 milijonov lir, e) davek na vojne dobičke 347 milijonov lir, f) davek na povečanje premože- nja med vojno 116 milijonov lir, g) premoženjski davek 921 milijonov lir, h) različni drugi davki in doklade 165 milijonov lir.

3. Različne pristojbine, so dale dr- žavi 3 milijarde in pol lir, in sicer:

a) Registrske pristojbine 1054 mili- jonov lir, b) kolkovine 625 milijonov lir, c) vknjižbe 210 milijonov lir, č) nadomestek registra in kolka 315 mi- lijonov lir, d) koncesije 164 milijonov lir, e) trgovski kolki (scambi) 783 mi- lijonov lir, f) dedščine in mrtva roka 111 milijonov lir, g) kolek na železniš- ke, tramvajske in avtomobilne listke

31 milijonov lir, h) pristojbina od av- tomobilov, motornih koles itd. 101 mi- lijon lir, i) pristojbina na vstopnice v gledišča, kinematografe, kopališča itd. 88 milijonov lir, j) pristojbina na igralne karte 9 milijonov lir, k) pri- stojbina na račune v gostilnah, barih, itd. 29 milijonov lir, m) pristojbina na denarni obtok 60 milijonov lir.

4. Trošarina (davek na konsum) je prinesel državi 3 in en četrt milijarde, in sicer:

a) davek na sladkor 1133 milijonov lir, b) davek na alkohol 369 milijonov lir, c) davek na pivo 60 milijonov lir, č) trošarina na vinske in alkoholne pi- jače 237 milijonov lir, d) davek na kavo 250 milijonov lir, e) davek na petrolej, bencin itd. 76 milijonov lir, f) carine 820 milijonov lir.

5. Po važnosti drugi najvažnejši vir državnih dohodkov je monopol, ki je dal državi 3 milijarde 600 milijonov lir.

Najvažnejšo vlogo igra pri mono- polu tobak, ki je dal sam državi 3261 milijonov lir dobička. Sol je prinesla 208 milijonov lir, vžigalniki in vžiga- lice 132 milijonov lir.

6. Kinin je dal državi 19 milijonov dobička, loterija pa 485 milijonov.

7. Različnih drugih dohodkov je imela država za okoli 3 milijarde lir. Tu sem spada en del carin, dohodki državnih uradov v inozemstvu, pri- hranki, oziroma povračila pri javnih delih, itd. itd.

8. Izrednih dohodkov, na katere dr- žava ne more vedno računati (proda- ja vojnega materiala in podobno), je imela državna blagajna za 348 mili- jonov.

Če seštejemo dohodke pod navede- nimi 8 točkami, dobimo skupno svoto 20.279.654.375 lir, kar je 20 milijard 279 milijonov 654 tisoč 375 lir. Ako na- vedeno svoto razdelimo sorazmerno na vse italijanske državljane, katerih je 40 milijonov, pridemo do zaključ- ka, da plača vsak posameznik državi v različnih oblikah letno nad 500 lir.

Všteti so seve tudi dojenčki, žen- ske in bolniki. Ako vzamemo, da ima vsaka družina v Italiji približno 5 članov, pride na vsakega davkoplače- valca 2500 lir na leto.

Za umnega gospodarja.**Semnji v prihodnjem tednu.**

V nedeljo 26. maja: Buje, Trnovo pri Gorici; ponedeljek 27.: Divača, Cerkno; torek 28.: Buje; četrtek 30.: Višnjan; petek 31.: Gorica; sobota 1. junija: Vodnjan, Postojna.

Trg kmečkih pridelkov.

Cene na debelo v lirah za kg.

Trst — 21. maja 1929.: Špargli 3.20 do 4.20, novi krompir 1.60 do 2, ko- perski grah 2.20 do 2.50, črešnje 2.20 do 3.80.

Gorica — 22. maja 1929.: Špargli (okoli 40 q) po 2.80, domači grah (ka- kih 50 q) po 2.40 do 2.50, krompir no- vi po 1.80 do 2, črešnje (več kot 100 q) po 1.80 do 2 liri.

Čebelarska zadruga

v Gorici je imela 20. t. m. svoje zbo- rovanje. 31 došlih članov je z zani- manjem poslušalo predavanje in po- ročila, zlasti, da se je denarno stanje od lani do letos zboljšalo.

Pordečele obcestne trte.

V mesecih julij-avgust večkrat po- rudeče trte ob prašnih cestah, poseb- no takih, kjer je velik promet z avto- mobili. Poganjki zgubljajo polagoma liste, grozdje ostane drobno. To škodo povzroča neka ušica, z znanstvenim imenom Tetranychus telarius, ki živi na spodnji strani listov, proti kateri pa nimamo še borbenega sredstva.

Ljubljanski velesejem bo odprt od 30. maja do 9. junija. Razstavilo bo nad 700 tvrdk. Zastopnik velesejma za Italijo je G. Čehovin, Trst, Viale XX. Settembre.

Plevel v vinogradih

vničimo samo z večkratno pletvijo, in sicer v vseh letnih časih. Če bomo v vinogradu pletli vsaj 6 krat na leto, bomo pridelali več grozdja, v dveh letih pa se bomo rešili plevela.

Listne uši.

Po sadnem drevu in po cvetlicah je sedaj vse polno listnih uši, ki srkajo sok iz mladih vejic in listov. Vsled zgube soka se vejice ne morejo razviti v močne poganjke, temveč se zvijajo in hirajo.

Kjer so listne uši, so navadno tudi mravlje, katerim služijo listne uši za »molzne kravice«: listne uši izločajo namreč neko tekočino, katero mravlje željno srkajo. Zato pa mravlje tudi skrbijo za listne uši in jih za plačilo prenašajo iz drevesa na drevo, iz rožnega grma na grm.

Listne uši povzročajo kmetovalcu škodo, zato jih mora umni gospodar uničevati. Najcenejše in uspešno sredstvo proti listnim ušem je škropljenje z 3% izvlečkom iz kvasijevih trščic (legno quassio).

Četrť kg do 30 dkg kvasijevih trščic močimo skozi 48 ur v škafu z 10 l vode in po 48 urah poškopimo od listnih uši napadena drevesa ali grme.

Če nečemo čakati dva dni, lahko pripravimo izvleček tudi v dveh urah, s tem da kuhamo v loncu skozi dve uri navedeno količino trščic, potem pa dolijemo vode do 10 litrov in škropimo.

Žita kot krma za živino.

Rž je izborna močno krmilo za delavno živino. Konjem jo pokladamo 1—2 kg na dan, enako volom, 1 do 1½ kg pa kravam. Paziti moramo, da ni rž snetliva, ker krave potem lahko zvržejo. Najboljše je, če rž prekuhamo. Klijoča rž kakor tudi plesniva je živalim škodljiva. Rž moramo pred krmiljenjem zdrobiti.

Ječmen krmimo tudi zdrobljen. Konjem ga lahko damo do 4 kg na dan, če ga krmimo prašičem, pa dobimo boljše slanino in boljše meso kot po drugih krmilih. Arabci ne dajejo svojim konjem ovsa, temveč ječmen.

Oves je znan kot krmilo za konje. Oves je lahko prebavljiv in ne prija samo konjem, temveč tudi mlečni kravi, koruza mladi živini, kateri ga krmimo kuhanega. Dobra krma je tudi za prašiče.

Koruza je prvovrstna krma za pitanje prešičev. Najboljše če jo krmimo zdrobljeno. Koruza je primerna tudi za govejo živino, katero pitamo, ni pa primerna za mlečne živali. Tudi konjem lahko krmimo koruzo mesto ovsa, a ne smemo krmiti preveč, ker se drugače konji odebele in se polepijo. Koruzo lahko krmimo s koclji. Ne krmi pokvarjene ali ugrete koruze, ne da bi jo skuhal.

Riž je zelo lahko prebavljiv, rabimo ga pa samo za pitanje piščancev, v obliki kuhanega močnika. Primeren bi bil tudi za pitanje telet.

MALI OGLASI.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedena posebna »šifra«, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku na katerem je navedena »šifra«.

CEMENT prima »Udine« ali »Isonzo«, cementne cevi in dimnike, štedilnike, mreže za ograje, traverze in razno železnino priporoča trgovina Repič v Ajdovščini.

POHIŠTVO nudi širom naše dežele znana industrija pohištva, Štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

ŠKROPILNICE najnovejšega sistema, žveplalnice, mehe, razpršilnike, kotle itd. dobite po najnižjih cenah pri Lebanu Alojziju, Gorica, via Morelli 15. Sprejema tudi vsa tozadevna popravila.

KRONE, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. *Moderna zlatarna*, Corso Verdi 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

PRODAM 4 oltarje iz lepega marmorja po zelo ugodni ceni. Več pove Ivan Kacin, tozavarna orgel, Gorica, Piazza Tomaseo 29.

LEPA KMETIJA na Štajerskem (SHS), ležeča na glavni progji, obstoječa iz stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja, 2 senikov, vse opremljeno z mrtvim in živim inventarjem; 24 johov sveta, od katerega 16 johov sečnega gozda, 6 johov travnikov in njiv z okoli 150 žlahtnimi sadnimi drevesi itd., 2 joha vinograda; je na prodaj za 180.000 Din. — Za pojasnila pišite na: Celje, poštni predal 60 (Jugoslavija).

FANTA, zdravega in pridnega, poštenih staršev, sprejemem v izučbo pekovske obrti. Zagotovim tečno hrano in pravično ravnanje. Naslov pri upravi.

HISO Z GOSTILNO, lopo, hlev, šrambe z vsem pripadajočim, vrt, sadovnjak, travnik 14.000 m² površine ob državni cesti, pripravno za vsako obrt, prodam. Pojasnila daje »Lisvada« Ajdovščina.

NA PRODAJ je na Slapu pri Vipavi, hiša s posestvom, vse v najboljšem stanju. Več pove I. Štekar, Slap (Slappe-Zorzi, p. Vipacco).

ODDAM trafiko eventuelno trgovino jestvin s stanovanjem po zelo ugodnih pogojih. Gorica, via Faveti 17.

TROPINOVEC pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuh« v Dornbergu.

DOMAČA VINA, namizna in sortirana, oddaja po zmernih cenah Kmetijsko društvo v Vipavi.

KMETA z malo družino za obdelovanje zemlje, veččega trtoreje, iščem. Stanovanje brezplačno, plača po dogovoru. Nigris, Gorica, via Barzellini 20.

TRGOVSKI POMOČNIK s prvovrstnimi spričevali ter petletno prakso, dobro izvešan v trgovini jestvin in specerije, več slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, vojaščino odslužil, išče mesto četudi na deželi. Naslov pri upravi.

URADNEGA SLUGO sprejme Centralna posojilnica v Gorici.

UČENEC, poštenih staršev in z 8-mesečno prakso v trgovini z mešanim blagom, želi vstopiti v trgovino na deželi ali eventuelno tudi v mestu. Naslov hrani uprava.

V **NAJEM** se odda kmečki družini, ki poseduje najmanj 12 krav, kmečko posestvo 50 hektarjev blizu Trsta. Ponudbe na upravo lista v Trstu.

ČEBEL prodam 20 do 25 panjev. Zuodar Josip, Paznich p. Clodig (Cividale).

POZOR gostilničarji in zasebniki. Velika zaloga vina belega in črnega I. vrste (blago z jamčeno) od 200 lir naprej za hl. Priporoča se lastnik Anton Starc, Križ pri Tomaju.

LEPA PRILIKA! Kamjončin »Fiat Dunaj« v dobrem stanju je na prodaj. Cena nizka. Gorica, via Cesare Lombroso 5.

Iščem hlapca veččega pri konjih in trtah. Naslov pri upravi.

PEKOVSKI pomočnik, s triletno prakso, išče delo. Naslov pri upravi.

NA PRODAJ je hiša s štirimi prostori, električno napeljavno. Opčine št. 428 (Trst).

DEKLO pridno, poštene družine, okoli 25 let staro, veččega hišnega in poljskega dela, išče J. Marmolja, Miren (Gorica).

Trgovske sotrudnice

sprejme

pod ugodnimi pogoji

manufakturna veletrgovina

Vincenca Sket sinovi,
BISTRICA (Villa del Nevoso) in Postojna.

Kmetovalci!

Za nakup umetnih gnojil, modre galice in žvepla obrnite se na tvrdko

G. Carlotto,
GORICA, P. Cavour (Stolni trg) št. 3,
kjer boste našli skladišča vedno zalozena po najugodnejših cenah.

V ZNANI MANIFAKTURNI TRGOVINI

ROMEO CIPRIANI — **TRST** —
PIAZZA GOLDONI 12

"ajdete vse potrebno za pomladansko in poletno sezono ter tudi vso izbero za

BIRMO

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 39: Kako preženem hišne ščurke?

Odgovor: Najboljše sredstvo proti ščurkom je strup cinkov fosfur (fosfuro di zinco), s katerim se zastrupi kruh in raztrese okoli ognjišča. Žalibog ne morete dobiti cinkovega fosfura za boj proti ščurkom, pač pa ga lahko dobe kmetje za pokončevanje poljskih miši.

Če ni cinkovega fosfura, ostane le navadni strup »bolhač«, ki pove že v naslovu, za kaj se navadno rabi.

Vprašanje št. 40: Čital sem v Magistrovi knjigi »Zel in plevel«, da je sirno testo zelo dober pripomoček proti raznim boleznim, posebno proti zsluzenosti. Kako naj napravim sirno testo?

Odgovor: V isti knjigi najdete na strani 204. od spodaj, kako se dela sirno testo iz kislega mleka.

V sirarnah napravijo testo na ta način, da prigrejejo sveže mleko do 36° celzija in denejo v mleko merico sirišča, pod vplivom katerega se mleko sesiri, to je zgosti.

Katero sirno testo je bolj zdravo in katero bi bolje odgovarjalo Vam, ne vemo.

Vprašanje št. 41: (glede gobi podobnega in kot oreh debelega prirastka na sr.).

Odgovor: Napravili ste prav, a za bodoče si zapomnite, da bi moral tako stvar urediti živinozdravnik.

Vprašanje št. 42: Iz naših hribov vodi steza do državne meje. Steza je danes v zelo slabem stanju. Ali mora občina stezo popraviti ali vsaj prispevati k popravilu?

Odgovor: Vse zavisi od tega ali je steza občinska ali ne. Najbolje storite, da greste na občino in prosite podeštata, da občina stezo popravi.

Vprašanje št. 43: Predno smo bili priključeni k sosedni občini, smo z lovnino plačevali davek od skupnih zemljišč. Ali ima občina pravico pridržati si lovnino ali jo mora razdeliti med davkoplačevalce?

Odgovor: Lovnina je vedno občinski dohodek in občina lahko porabi ta denar, kakor hoče. Davek od skupnih zemljišč pa mora plačati, kdor je na ista vknjižen. Če je občina vknjižena, plačuje ona davek, če pa je vknjižena skupina ali posameznik, ga mora plačati dotičnik.

Vprašanje št. 44: Ali bi mogel zamenjati avstrijske krone, ki sem jih vložil pri Ljudski hranilnici v Ljubljani že l. 1909. po 60% v lire?

Odgovor: Omenjenega denarja ne morete zamenjati po 60% v lire. Vaša krona vloga pri Ljudski hranilnici v Ljubljani je bila že pred več leti spremenjena v dinarsko vlogo.

Vprašanje št. 45: Ali pomaga čilski soliter koruzi v težki zemlji in krompirju, sajenem v lahki peščeni zemlji?

Odgovor: Seveda pomaga, in sicer potrosite pri pletvi 1/2 kg čilskega solitra in pri osipanju krompirja drugaga 1/2 kg na vsakih 100 m² zemlje.

Vprašanje št. 46: Ali ima vojak pravico do skrajšane vojaške službe, če je eden izmed njegovih bratov dovršil celodobno vojaško službo?

Odgovor: Člen 81. enotnega zakona o novačenju določa v točki osmi: pravico do skrajšane vojaške službe ima krvni brat vojaka, ki spada k enemu izmed štirih zadnjih letnikov, kateri so bili odpuščeni iz vojaške službe, če je odslužil pri vojaki vseh 18. mesecev.

Listnica uredništva.

F. G., Volče: Žrebanje beneških obligacij je v teku. Ko bo znan končni rezultat, bomo Vam lahko odgovorili.

GRADEŽ PENSIONE LYDIA

Izborna kuhinja, v bližini obale, zmerne cene. Vprašajte za pogoje. Dopisujemo slovenski.

LLOYD LATINO

IN

SOC. GEN. DI TRASPORTI
MARITTIMI A VAPORE

Agencija Gorizia, Corso Vitt. Em. 5.

Hitre vožnje v Južno Ameriko

Odhodi iz Genove

9. junija 1929. s parobrodom

VALDIVIA

v Rio Janeiro in Santos L 1800

v Montevideo in Buenos Aires L 1850

19. junija 1929. s parobrodom

ALSINA

v Rio Janeiro in Santos L. 1800

v Montevideo in Buenos Aires L. 1850

Vožnja traja v Rio Janeiro 15 dni, Santos 16 dni, Montevideo 18 in Buenos Aires 19 dni.

Ortopedični zavod A. ZECCHI TURIN - via Roma 31, I. nadstr.

Aparat Zecchi zabranjuje napredovanje

KILE

Uspeh aparata ZECCHI v videmski pokrajini:

Nov ozdravljenec iz Valvasone

Dolžnost me veže izreči svoje priznanje in hvaležnost g. ortopedu ZECCHI, ki mi je s svojo posebno iznajdbo ustavil KILO, ki mi je delala zelo grenko življenje in me ovirala v mojem poklicu.

Pippo Jožef pok. Luke
Via dei Fornasini
Valvasone (pokr. Videm).

Važna objava! Radi številnih pisem, v katerih nas stranke prosijo za informacije javljamo, da bo ortoped ZECCHI dajal pojasnila in nasvete v sledečih krajih:

Gorica: sredo 29. in četrtek 30. maja v hotelu „Angelo d'oro“.

Tolmin: petek 31. maja v hotelu „Modrijan“

Cerkno: sobota 1. junija v gostilni Obid Pavla.

Idrija: nedelja 2. junija v hotelu Didič.

Krmin: ponedeljek 3. junija v hotelu Leon d'oro.

Spilimbergo: torek 4. junija v hotelu Stella d'oro.

Maniago: sredo 5. junija v hotelu Leon d'oro.

Osoppo: četrtek 6. junija v hotelu Nuovo.

Gemona: petek 7. junija v hotelu Stella d'oro.

Casarsa: sobota 8. junija v hotelu Leon d'oro.

Cedad: nedelja 9. junija v hotelu Trieste.

Tolmezzo: ponedeljek 10. junija v hotelu Posta.

Villa Santina: torek 11. junija v hotelu Piccotti.

Pontebba: sredo 12. junija v hotelu Pontebba.

Cervinjan: četrtek 13. junija v hotelu Friuli.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

je izdala

„BIBLIOTEKO ZA POUK IN ZABAVO“,

ki obsega 104 strani izbranega gradiva in kot dar čitateljicam »MODNI PREGLED« (krojna priloga).

Vsebinska: France Bevk: Tuje de-
te, povestica; Lavo Čermelj: Kameno
olje; Giovanni Verga-Slavko Slavec:
Viteštvo na kmetih, novela; H. W.
Osgood-R. V., V pradomovini kave;
Alfonse Croziere-Damir Feigel, O mo-
žu, ki je bil lačen; Paberki.

Knjižica stane v prodaji in po pošti
naročena iz tiskarne L. 2.50. Pri di-
rektni nabavi v tiskarni L. 2. — Za-
htevajte jo povsod!

Knjižice bodo izhajale zaporedoma
— druga izide v kratkem — zato je
priporočljivo, da plačate tiskarni po
več knjižic vnaprej.

Naslov: Tiskarna »Edinost« v Tr-
stu, via S. Francesco d'Assisi 20.

Goriška ljudska posojilnica

v. z. z o. j.

v GORICI

vabi na

redni občni zbor,

ki se bo vršil v četrtek, dne 6. junija
1929, ob 18. uri v združenih prostorih
v Gorici, ulica Carducci št. 7, I.

DNEVNI RED:

1. čitanje zapisnika zadnjega obč-
nega zbora;
2. poročilo načelstva;
3. poročilo nadzorstva;
4. odobritev računskega zaključka
za 45. upravno leto 1928.;
5. razdelitev čistega dobička;
6. sprememba pravil § 6. in § 32;
7. volitev načelstva in nadzorstva;
8. slučajnosti.

Načelstvo.

Kmečka posojilnica Kozana-Vipolže

vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo dne 26. maja 1929.
ob 9. uri in pol zjutraj v uradnih prostorih
v Kozani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva;
2. Potrditev rač. sklepa za l. 1928.;
3. volitev načelstva in nadzorstva;
4. slučajnosti.

Gostilna „Alle Corriere“

v Trstu via Romagna N. 4 (tik Caffè Fabris)
Domača kuhinja. Izborno vipavsko in istr-
sko vino ter kraški teran. Postajališče potn.
avtomobilov in shajališče ljudi z dežele.

Uljudno se priporočata

STRANCAR in PERIC

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.

Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta šte. 18.

Eleganten rez

in nespremenljivost barv

dovršen šiv

dobiš samo v skladiščih obleke in sukna

dobro blago

„ALLE GRANDI FABBRICHE“ TRST - Corso Garibaldi št. 10 - Telef. 79-35

kjer najde vsakdo in vedno veliko izbero poljubnega oblačilnega kosa
za moške, mladeniče in dečke po najnižjih cenah, n. pr.

Dobra, volnena in napravljena moška obleka L. 85.—; — Močna, volnena in napravljena obleka za
mladeniča L. 72.—; — Izborna, volnena športna obleka za dečka L. 34.—; — Elegantna, volnena morna-
riška obleka za dečka L. 25.—; — Vzor površnika in angleške volne za moškega L. 128.—; — Dovršen
volnen površnik Gaberden za moškega L. 145.—; — Krasna moška, volnena jopa L. 48.—; — Lepe moške
volnene hlače L. 27.—.

Skladišče vsakovrstne obleke za delo, kot platnenih jop, oblek iz bombaževine, halj za v
trgovino, jadrino, prašnikov za avtomobiliste, delavskih hlač po čistih tovarniških cenah.
Zaloga vsakovrstnega blaga in sukna na naročila po meri, katera izvršimo v

lastni krojačnici.

OSCAR CANARUTTO

zlatar - urar

Trst - via Imbriani 13 (prej via S. Giovanni)

Kupujem, prodajam in menjujem dragocenosti.
Sprejemam v popravilo vsakovrstne urarske predmete in
vsa zlatarska dela.

Gospodinja, ki hoče prihraniti, mora
kupovati pri

ALL'ECONOMIA FAMIGLIARE

TRST - Piazza Ponterosso 5

Tam bo našla prav gotovo zelo ugodne cene,
in sicer:

Mussola za obleko	od L. 1.90 naprej
Plavina	2.90
Perkali z jamčenih barv	3.75
Bombaževina rumena težka	2.20
bela, podobna	
platnu	2.80
jajčna koža (pelle ovo)	2.90
Platno Madonna	2.20
za rjuhe 150 cm.	4.50
Zefir za srajce	1.90
Rigadin (Borgo) za srajce in	
halje	2.90
Rigadin dvojna širokost	3.90
Plavina dvojna širokost	3.90
Blago za spodnje hlače	3.50
plašče	19.—
Popelin za srajce	4.50
Narodna nošna	3.50
Svila fantazija	3.50
Obrisače različnih barv in	
visokosti	1.90
Obrisače lanene za meter	2.90

Velika izbira ženskih in otroških nogavic,
Posebnost: otroške majce, športne in moške
poletne majce itd. itd.

Proučite naše cene in prepričali se boste.

PRI TVRDKI

DAVIDE CAVALIERO — TRST

Corso Garibaldi N. 5

Telefon št. 78-32.

(Stara Barriera)

dobite po najnižjih cenah zelo bogato zalogo **IZGOTOVLJE-
NIH OBLEK, ENOTNIH IN DVOJNIH OPRSNIKOV,
FLANELASTIH HLAC, TRENCH COAT,
dežnih plaščev, površnikov in otroških oblek.**

Bogata izbira blaga na meter iz domačih in inozemskih tovarnen.

LASTNA KROJACNICA

Govorimo tudi slovensko.

Resna postrežba!

Pohištvo

Najboljše kakovosti!

Nekatere naše cene:

Poročna soba, bukova masivna L.	1.400.—
„ „ jesenova	1.600.—
„ „ luksuzna	2.200.—
„ „ polna vrata	2.500.—

Vedno posebno ugodne prilike. Pošiljam tudi na
deželo.

TÜRK, Trst, via Battisti 12

Pozor na naslov!

Zobozdravnik OPČINE

restavracija Simonič

četrtek — nedelja od 9. do 12. ure in pol.

ALLA FIDUCIA

TRST, Via Giuseppe Vidali 4.

Bogata izbira moških in otroških
oblek. Velika zaloga hlač iz sukna
in bombaževine. Cene ugodne.

Zobozdravnik dr. Robert Hlavaty

sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23 - II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

Semena in rastline

najrazličnejših vrst

M. German

cvetličar

Trst - Via Roma 3

Telefon štev. 50-47, 75-87

Na zahtevo pošljem brezplačno splošni katalog
(cenik) za l. 1929.

LAMA TRIESTE, CORSO GARIBALDI 19

Rezila za britje iz
najboljšega šved-
skega jekla. Stroj-
čki za striženje lir
17, brilni strojčki
od 1-90 L naprej.
Prvovrstni cepilni
noži, škarpje, srpi
pile za žage, naj-
različnejše obri-
nijsko orodje.

Posebnosti: „SOLINGEN“.

Največja garancija in zelo nizke cene!

LAMA TRIESTE, CORSO GARIBALDI 19

POVH ALOJZIJ

URAR in ZLATAR

Trst, Piazza Garibaldi I. nadstr.

Največja in najpriporočljivejša

o—o delavnica v Trstu o—o

Kupuje krone in zlato

: Darila za birmo :

Cene in blago brez konkurence!

Novi dohodi

S. LEVI

TRST - Via S. Lazzaro 9

PRILIKA! Za binkošne praznike
prodajamo po izredni ceni:

Odrezek 1/2 m jajčje kože

(pelle uovo) L —.75

Madapolan »Coreda« m po . » 2.20

Platno »Madonna«, močno m » 2.80

Platno »Dovlas« m . . . » 3.—

Platno »Macco«, fino m . . » 3.50

Platno za rjuhe visoko 150 cm

od L 4.50 naprej

Svila, bela za obleke po . . » 4.—

Pralna svila v barvah po . . » 4.50

Mušlin volneni v vseh barv. » 9.—

Satin, črn, visok 140 cm. prvo-

vrsten po » 6.80

Pregrinjala posteljna . . . » 19.—

Pregrinjala post. za 2 osebi . » 35.—

»Alpagas« za obleke m . . » 4.50

»Borgo« za hlače od L 5.90

naprej

»Popelin« za srajce prvovrst. » 4.50

Blago volneno za moške ob-

leke od L 16.— naprej.

Nogavice, maje, kuhinjske cunje,

brisače, navadne in gobaste, robce in

vse druge predmete v bogati izberi

po izrednih cenah.

Avtomobilna mehanična šola, državni patent zajamčen. Tečaji
se stalno vršijo

Telefon 73-67.

TRST, via Imbriani 14

Obiščite

IX. Ljubljanski velesojem.

od 30. maja do 9. junija 1929.

Železniške olajšave: Na italijanskih železni-

cah 30%, na jugoslovanskih 50%.

Konzularni vizum jugoslovanski znižan na 12
lir za vse obiskovalce, ki naj si preskrbe pravo-časno potni list za inozemstvo pri italijan-
skih oblastvih.

Izkaznice za navedene ugodnosti so naprodaj v

Trstu pri „Pubblicità“ g. Čehovin, viale XX Settembre

N. ro 65;

Idriji pri Venceslavu Helmichu;

Reki pri tvrdki „Mercur“, via G. Mameli 2

Gorici pri Av. Ravnik-u Via Barzellini 2;

Postojni: Menjalnica Prioglo & Agosta, kolodvor.

Izkaznica stane 30 Din.

Tvornica tehtnic, uteži in mer

Giuseppe Florenc & C.o

TRST via Vidali 9, tel. 84-03

z veliko izbero uteži, mer

in tehtnic oblastveno odo-

brenih iz domačih in ino-

zemskih tvornic.

Popravljamo najrazličnejše tehtnice po zelo
nizkih cenah. Za dobo popravila damo tehtnice
in uteži na razpolago brezplačno.

IVAN KERŽE

Trst (13) Piazza S. Giovanni N.1

KUHINJSKE POTREBŠČINE iz emajla

in aluminija, namizno orodje in oprema,

različni porcelan, steklenine, najrazličnejša

darila, i. t. d. i. t. d.

LESENI IZDELKI: škafi, brentači, krušne

košarice in torila, sita, igralne krogle,

i. t. d. i. t. d.

NAJUGODNEJŠE CENE!

TOVARNIŠKE CENE!

POTREBŠČINE

za

kovače, mehanike

in mizarje

samo pri

PELLER, KAHAN & C.

d. z. o. z.

Trst, Via S. Nicolò št. 12

Lastna skladišča v prosti luki

TOVARNA REMSCHEID - NEMČIJA

Pozor!

Dragi kmetovalci!

Vaše pridelke, sad vašega truda in znoja vam pogosto uničuje toča. — —
Zavarujte jih torej pri

Katoliški zavarovalni družbi

„LA CATTOLICA“

Nizke pristojbine.

Ugodni pogoji.

Za zavarovanje grozdja so najugodnejši pogoji; pristojbine najnižje.

Zavaruje stavbe in premičnine proti požaru.

Zavarovanje za življenje in na doživetje.

Generalno zastopništvo

T R S T - San Nicolò 11

Zastopstvo v Tomaju V. in M. Šonc.

Valuta — tuji denar.

Dne 22. maja si dal ali dobil za:

1 dolar	19.06 lir
1 angl. funt	92.66 lir
100 dinarjev	33.62 lir
100 šilingov (avstr.)	268.50
100 čeških kron	56.55
100 nemških mark	454.50 lir
100 švic. frankov	368.10 lir
100 franc. frankov	74.66 lir
100 belg. frankov	265.25 lir

Beneške obveznice 73.80; obveznice
»Consolidato« 80.60.

Loterijske številke.

dne 18. maja 1929.

Bari	80	21	24	18	41
Florenca	28	15	22	31	69
Milan	10	76	36	19	56
Neapelj	36	87	2	85	66
Palermo	18	65	23	79	45
Rim	49	89	57	78	58
Turin	69	24	77	55	3
Benetke	15	5	28	32	59

Ljudska posojilnica v RIMENBERGU
v. z. z. o. j.

bo imela svoj redni

občni zbor

v nedeljo, 2. junija t. l. v lastni hiši ob 3. uri.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1928.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ker obhajamo letos petindvajsetletnico
ustanovitve zavoda, se vabijo člani k naj-
obilnejši vdeležbi. Načelstvo.

Dott. GIUS. COMEL

specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neu-
mann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent
prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne
bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah.
Sprejema od 9-11 predp. in od 3-4 pop.
Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij

R. BREZIGAR

sprejema

v GORICI
na TRAVNIKU 17/I.

Zdravnik

dr. JOSIP POTRATA

sprejema

od 10 - 13 in od 15 - 16 ure

v GORICI

Via delle Monache števil. 1
nad lekarno Pontoni

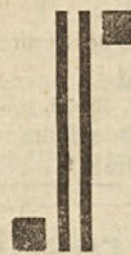
JAKOB BEVC - TRST

Campo S. Giacomo števil. 18.

Bogata izbira zlatenine in
srebrnine, raznovrstnih ur,
predmetov za darila i. t. d.
„Cyma“ znane švicarske ure.

Cene najnižje!

Zobozdravnik

dr. L. Mermolja

sprejema

v Gorici
na Travniku 5-II.

Odlikovana tovarna

Anton Breščak, Gorica

via Carducci št. 14

Največja zaloga pohištva na Goriškem. — Velikanska izbira
posteljnjakov po ceni od 100 L naprej. Cene zelo zmerne!

Solidna in skrbna izdelava.**LASTNA DELAVNICA**

v Via Carlo Favetti št. 1 (prej via Vetturini št. 1)

Tvrdka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh
vrst posebno veliko izbere črnega sukna za čast. duhovščino in
platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse
potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.**CENE ZMERNE.****Josip Kerševani, Gorica**

Piazza Cavour števil. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk
in vseh nadomestnih delov gorimenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

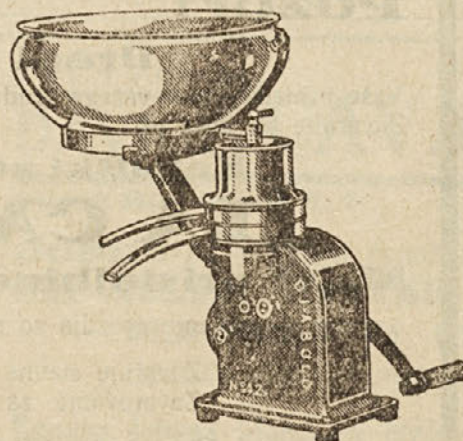
Gorica - Piazza Cavour števil. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzjavke: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

KMETOVALCI!

Največjo korist dobite iz mleka edinole potom posnemalnika

DIABOLO

Posnemalnik Diabolo izdeluje A. B. Pump-
separator v Štockholmu na Švedskem, ki
je največja tovarna na svetu za izdelovanje
posnemalnikov. Ti so vsled svojega prvo-
vrstnega materiala, sestave, trajanja in lahke
rabe od kmetov priznani kot NAJBOLJSI.

Večletno jamstvo tovarne.

Plačljiv je tudi v manjših obrokih.

Iščemo krajevne zastopnike.

Zahtevajte brezplačno cenik in katalog!

KNUT JONSON, BOLZANO

Inšpektor za Julijsko krajino

Vittorio Jonson — GORICA, Via Contavalle 4-II.

NOVI list

1929 C134/1929

070(450.36=163.6)

070(450.36=163.6)